

Gymnasieelevers inställning till svensk forskning

Målgrupp: Gymnasieungdomar i Sverige

Intervjumetod: Kvantitativ onlineenkät

Fältperiod: 7 – 24 juli 2009

Antal respondenter: 1006 st.

Respondentkällor: Chili, Hamsterpaj samt CINT

Beställare: Stiftelsen för Strategisk Forskning

Undersökningsinstitut: Ungdomsbarometern

Totalresultatet är viktat med hänsyn till kön (50/50) samt ålder (en tredjedel i respektive årskurs).

Peder Gunnarson
Verksamhetsansvarig, Ungdomsbarometern
peder.gunnarson@cosmos-com.se

Resultat i ord

- Psykologi är det ämne/område som flest gymnasieungdomar anser är mycket intressant, följt av historia. De naturvetenskapliga ämnena biologi, fysik och kemi hamnar långt ner på listan.
- Det råder stora skillnader mellan tjejer och killar i intresset för ett flertal områden – störst slagsida åt respektive håll har svenska och psykologi (tjejer) samt teknik och fysik (killar). Intresset för olika ämnen avspeglas även tydligt i vilket program eleverna väljer; naturvetare är mer intresserade än övriga av naturämnen, samhällsvetare av humaniora, o.s.v.
- En större andel tjejer än killar uppger att de "absolut" eller "kanske" tänker studera vidare inom tre år efter studenten. Den största andelen elever som uppger att de absolut tänker studera vidare återfinns på de naturvetenskapliga programmen (76%), följt av de samhällsvetenskapliga och tekniska programmen (65% respektive 52%).
- Skillnaderna mellan tjejer och killar i frågan kring intresset för olika ämnen/områden återspeglas även i vilka områden de är intresserade att studera vidare inom. På samma sätt styrs dessa områden även tydligt av vilket gymnasieprogram de läser.
- De flesta gymnasieungdomar vet på ett ungefär eller i någon utsträckning vilket eller vilka områden de vill jobba inom i framtiden. Det råder i princip inga skillnader mellan tjejer och killar, och resultaten skiljer sig inte heller särskilt mycket mellan åldrarna. De stora skillnaderna står istället att finna mellan de olika gymnasieprogrammen, där elever på yrkesförberedande program överlag har betydligt tydligare uppfattning om det framtida yrkeslivet än övriga.
- Den i särklass vanligaste bilden av en forskare bland gymnasieelever är Albert Einstein alternativt en äldre man med vit labbrock, yvigt hår och stora glasögon som utför experiment i laboratoriemiljö. Inte sällan beskrivs personen som tankspridd, lite udda och världsfrånvärd, om än väldigt kunnig. Det finns en stark koppling till naturvetenskap. Förutom Einstein plus ett fåtal andra klassiska forskare nämner nästan ingen en person.
- Cirka en tredjedel av landets gymnasieungdomar kan tänka sig att jobba som forskare. En av undersökningens viktigaste insikter står dock att finna i att nära hälften anser sig veta för lite om vad yrket innebär för att kunna ta ställning till om det är något de själva är intresserade av. Intresset för att jobba som forskare är högst bland de ungdomar som uttrycker ett stort intresse för de naturvetenskapliga ämnena.
- De vanligaste bevekelsegrunderna bland dem som kan tänka sig att jobba som forskare är att de får möjlighet att utforska nya områden, utveckla nya lösningar samt jobba med något som verkligen intresserar dem. Många uttrycker även en stark vilja att hjälpa andra, ofta kopplat till att utveckla mediciner och finna botmedel mot sjukdomar som exempelvis cancer. Mot bakgrund av ovanstående beskrivs yrket ofta som spännande, varierande och utmanande.
- De i särklass vanligaste anledningarna bland de som inte kan tänka sig att jobba som forskare är "inte är intresserad av det" samt "inte min grej". Dock speglar många av svaren oklara eller felaktiga bilder av vad forskaryrket innebär – exempelvis att det är asocialt, introspektivt, långtråkigt och enbart kretsar kring naturvetenskap.

Resultat i ord, forts.

- Den enskilt viktigaste faktorn som utkristalliserar sig när ungdomar tycker till kring sitt framtida yrkesliv är att få arbeta med något som de verkligen är intresserade av. En majoritet anser vidare att det är helt avgörande med en bra balans mellan arbete och fritid, kul kollegor/social gemenskap på jobbet, samt att få användning för sin utbildning/sina kunskaper. Det råder inga stora skillnader mellan vad tjejer respektive killar värdesätter.
- De ungdomar som kan tänka sig att jobba som forskare värdesätter att arbetet är utmanande samt att de får använda sin nyfikenhet i större utsträckning än övriga. Markant fler fäster även vikt vid att få arbeta med spännande frågor/problem, skapa/utveckla nya lösningar samt göra något viktigt för samhället/mänskligheten.
- Ytterligare en nyckelinsikt i resultaten är att endast 3% av ungdomarna uppger att de känner till "en hel del" om svensk forskning. Nära hälften uppger "i princip inget alls". Vidare svarar endast en av sex att de kan nämna en (nu levande) svensk forskare eller vetenskapsman – det vanligaste svaret är (felaktigt) Alfred Nobel. Utöver detta upplever en klar majoritet att skolan inte har gjort något för att höja deras intresse för forskning och vetenskap. Ingen av dessa siffror förändras nämnvärt med ålder.
- Trots den mycket bristfälliga kunskapen om svensk forskning anser tre av fyra gymnasieungdomar att det är principiellt viktigt att det bedrivs forskning i Sverige. Det mest utpräglade sambandet är att ju mer intresserade de är av forskning och ju mer de känner till, desto viktigare anser de att det är att denna bedrivs just i Sverige.
- Fem av sex gymnasieungdomar uppger att deras intresse för teknik, naturvetenskap och/eller medicin ökat genom ett eller flera TV-program/serier.
- De tre områden som flest ungdomar tror Sverige har chans att vara världsledande inom i framtiden är läkemedel/medicin, skog/papper samt IT (det sistnämnda med en kraftig slagsida mot killar).
- Ungdomarna presenterar en mängd idéer kring hur intresset skulle kunna ökas för forskning och vetenskap bland unga. Ett antal teman återkommer i svaren, bland andra att tydliggöra vad yrket innebär, tvätta bort den befintliga tråkstämpeln, låta lärarna i skolan fungera som ambassadörer, visa på bredden (att forskning inte bara är naturvetenskap), öka kunskapen kring vad som händer inom området samt lyfta fram exempel i vardagen, låta elever prova på forskning i enkla former redan i tidig ålder, anordna studiebesök samt inte minst göra ämnet NO betydligt mer inspirerande än det upplevs idag.

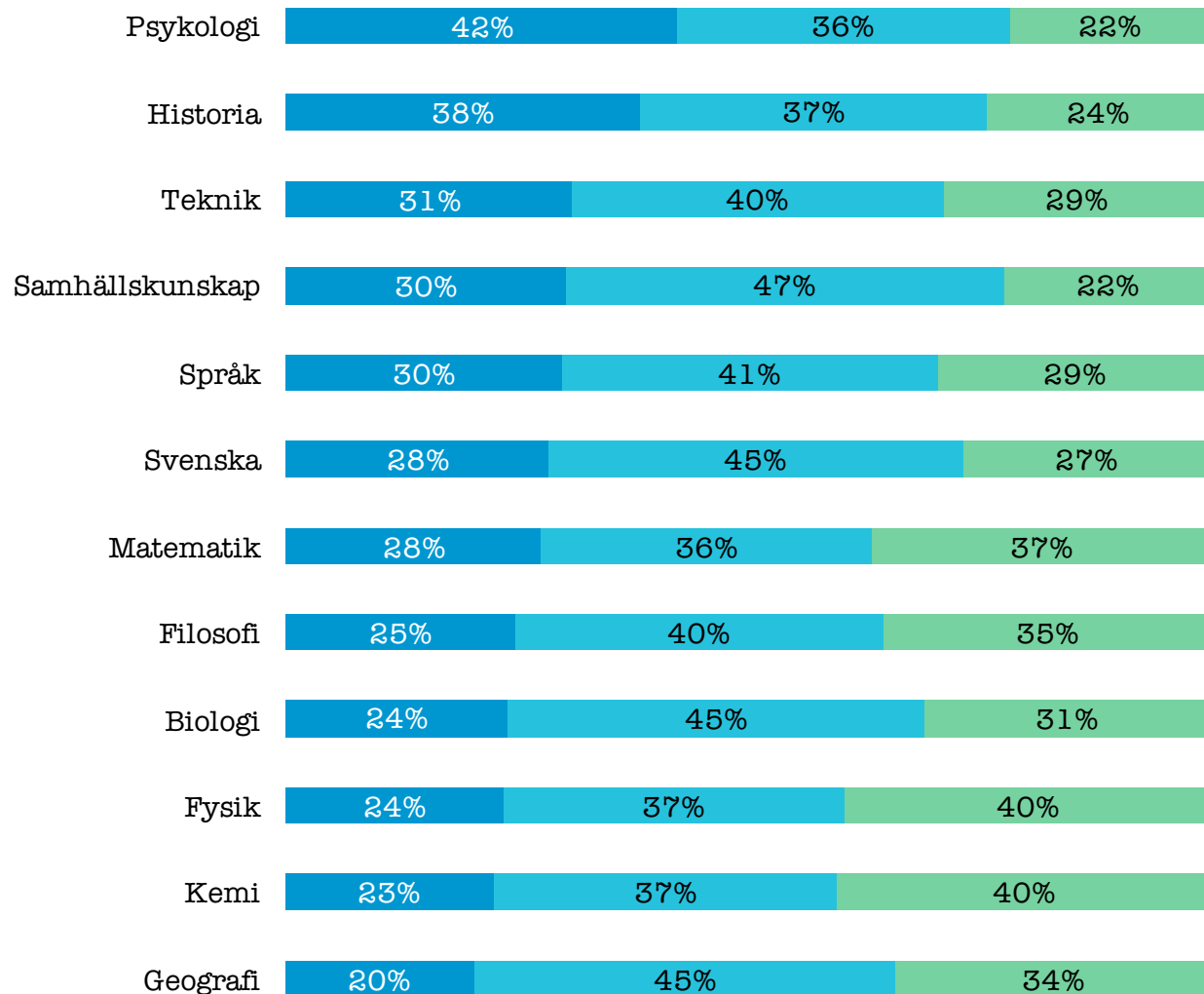
Innehållsförteckning

- Vilken är din inställning till följande ämnen/områden?	6
- Tror du att du kommer studera vidare inom tre år efter studenten?	8
- Inom vilket eller vilka områden kan du tänka dig att studera vidare?	9
- Hur tydlig uppfattning har du av vad du vill jobba med i framtiden?	10
- Spontant – vem eller vilken typ av person kommer du att tänka på när du hör ordet "forskare"? [öppen fråga]	12
- Skulle du själv kunna tänka dig att jobba som forskare?	14
- Varför tycker du att det känns lockande att jobba med forskning? [öppen fråga]	15
- Varför tycker du inte att det känns lockande att jobba med forskning? [öppen fråga]	17
- Hur viktigt är följande i ditt framtida yrke/på din framtida arbetsplats?	18
- Hur mycket känner du till om svensk forskning?	23
- Kan du nämna någon (nu levande) svensk forskare eller vetenskapsman?	24
- Har skolan gjort något för att höja ditt intresse för forskning och vetenskap?	25
- Tycker du att det är viktigt att det bedrivs forskning i Sverige?	26
- Har något eller några av följande TV-program ökat ditt intresse för teknik, naturvetenskap eller medicin?	27
- Inom vilket område tror du Sverige har störst chans att vara världsledande i framtiden?	28
- Hur tror du att man skulle kunna få fler unga i Sverige intresserade av forskning och vetenskap? [öppen fråga]	29
- Appendix: bakgrundsinformation	31

Resultat

Inställning till ämnen/områden

Nedbrytning: samtliga

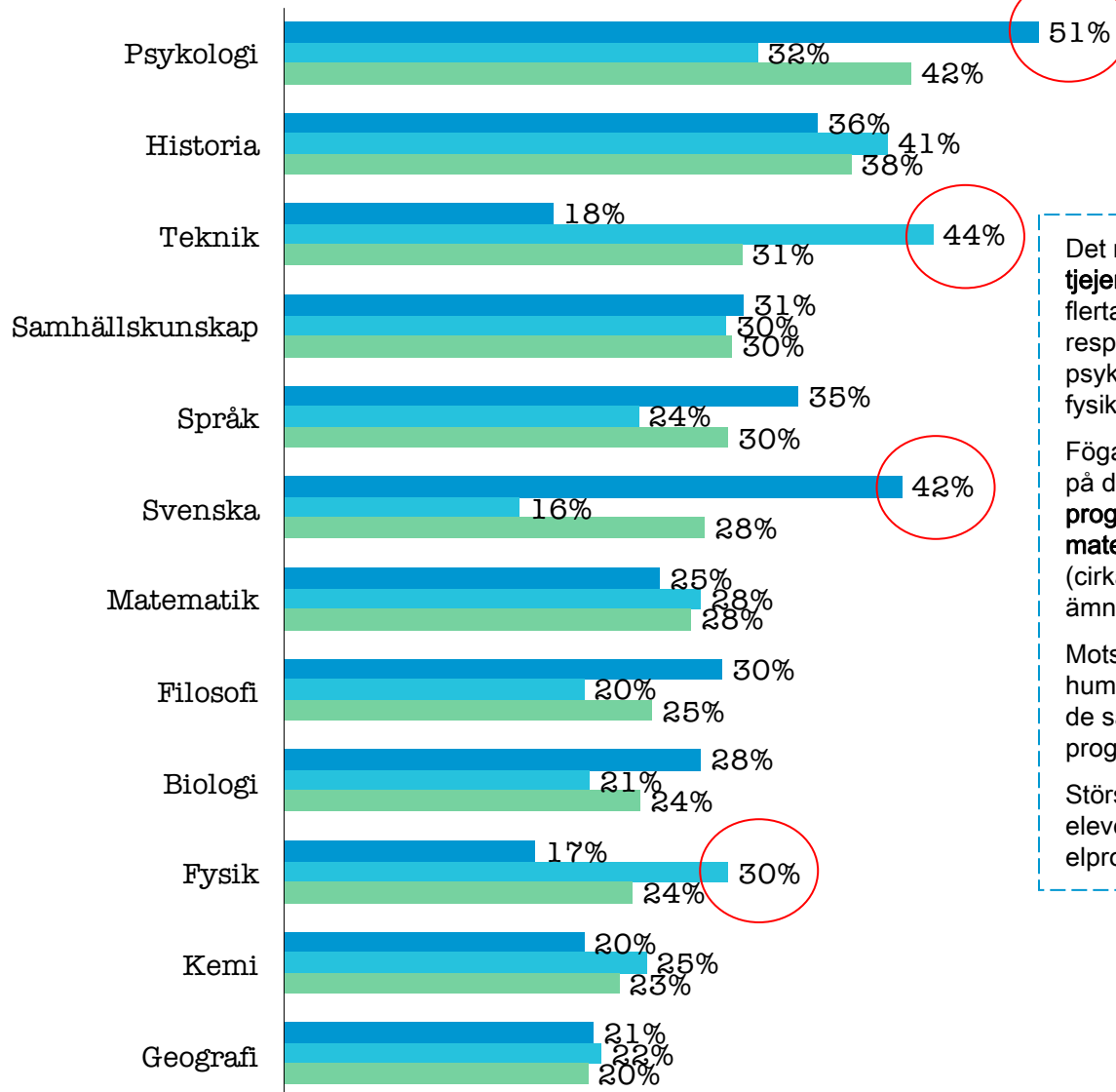
Psykologi är det ämne/område som flest gymnasie-ungdomar anser är mycket intressant, följt av historia.

De naturvetenskapliga ämnena biologi, fysik och kemi hamnar långt ner på listan. Fysik och kemi är även de två ämnen som störst andel ungdomar – fyra av tio – anser är helt ointressanta.

■ Mycket intressant ■ Ganska intressant ■ Inte alls intressant

Följande ämnen/områden är mycket intressanta

Nedbrytning: kön

Det råder **stora skillnader mellan tjejer och killar** i intresset för ett flertal områden – störst slagsida åt respektive håll har svenska och psykologi (tjejer) samt teknik och fysik (killar).

Föga förvånande uttrycker elever på de **naturvetenskapliga programmen** störst intresse för **matematik, kemi, fysik och biologi** (cirka hälften anser att dessa ämnen är mycket intressanta).

Motsvarande intresse för humanioraämnena har eleverna på de samhällsvetenskapliga programmen.

Störst intresse för teknik uttrycker eleverna på teknik- samt elprogrammen.

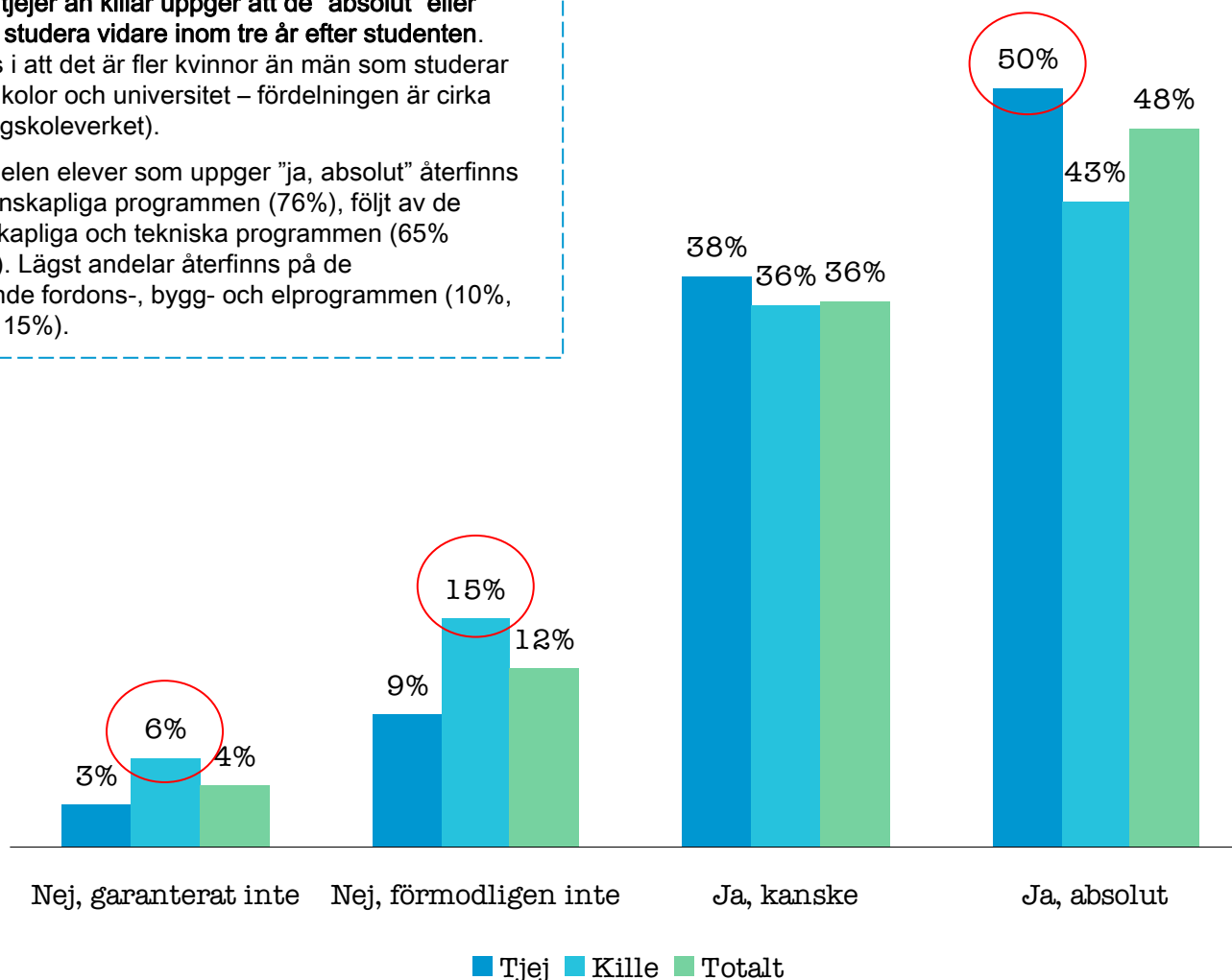
■ Tjeje
■ Kille
■ Totalt

Tror du att du kommer studera vidare inom tre år efter studenten?

Nedbrytning: kön

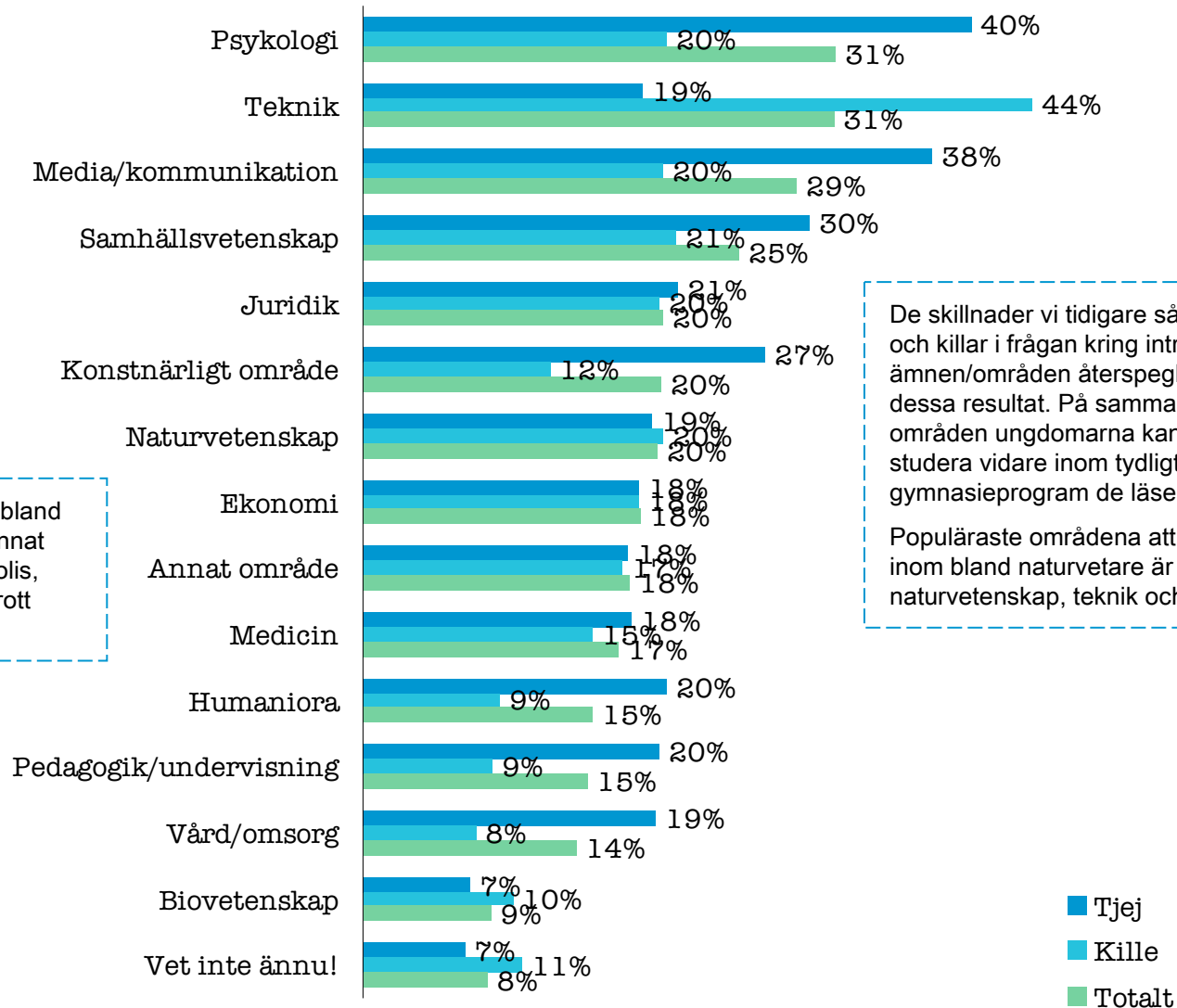
En större andel tjejer än killar uppger att de "absolut" eller "kanske" tänker studera vidare inom tre år efter studenten. Detta avspeglas i att det är fler kvinnor än män som studerar på landets högskolor och universitet – fördelningen är cirka 60/40 (källa: Högskoleverket).

Den största andelen elever som uppger "ja, absolut" återfinns på de naturvetenskapliga programmen (76%), följt av de samhällsvetenskapliga och tekniska programmen (65% respektive 52%). Lägst andelar återfinns på de yrkesförberedande fordons-, bygg- och elprogrammen (10%, 15% respektive 15%).

Inom vilket eller vilka av följande områden kan du tänka dig att studera vidare?

Nedbrytning: kön

Vanligaste svaren bland de som uppgett "annat område": musik, polis, djur(vård), pilot, idrott samt turism.

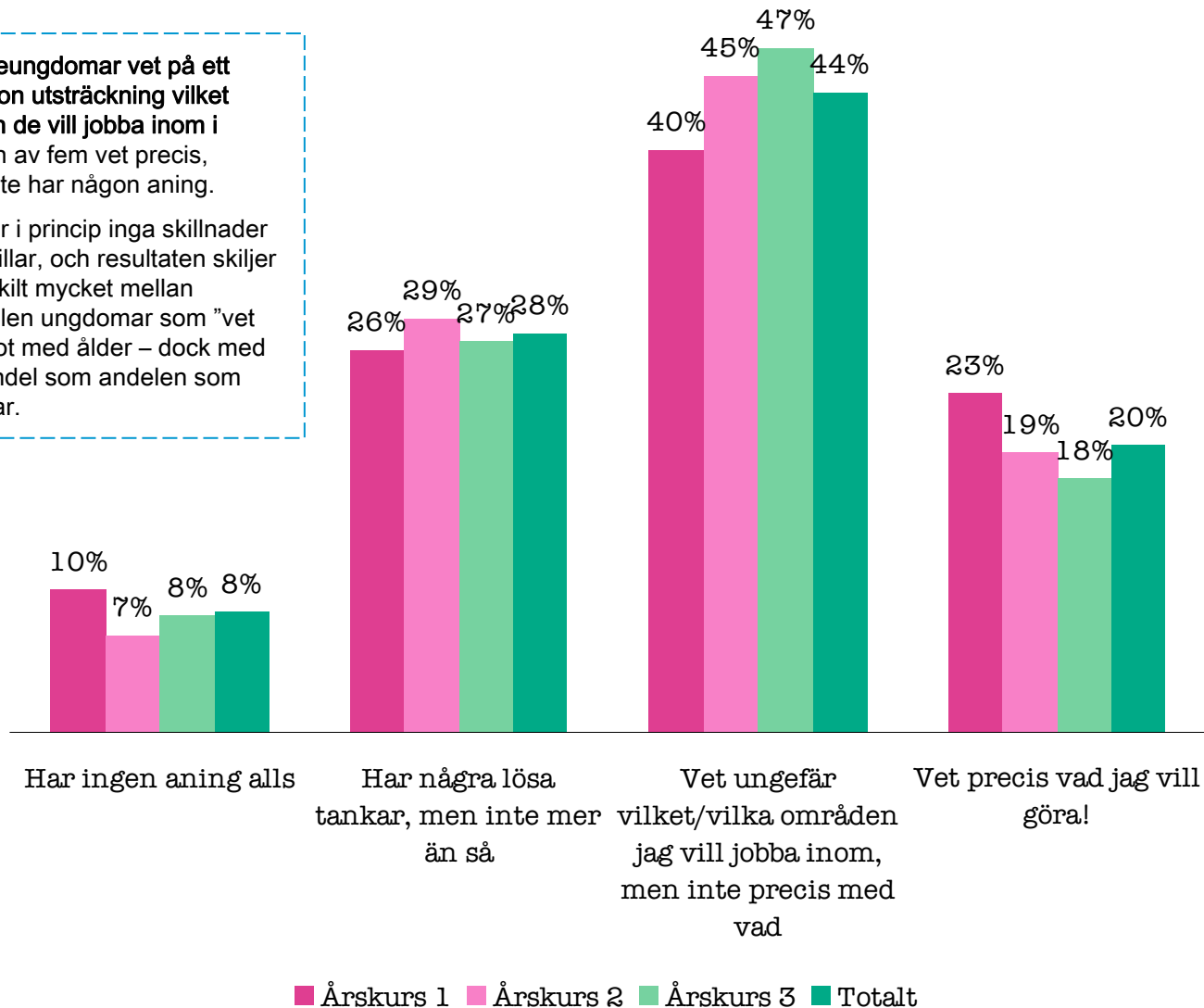
De skillnader vi tidigare såg mellan tjejer och killar i frågan kring intresset för olika ämnen/områden återspeglas även i dessa resultat. På samma sätt styrs de områden ungdomarna kan tänka sig att studera vidare inom tydligt av vilka gymnasieprogram de läser. Populäraste områdena att studera vidare inom bland naturvetare är naturvetenskap, teknik och medicin.

Hur tydlig uppfattning har du av vad du vill jobba med i framtiden?

Nedbrytning: årskurs

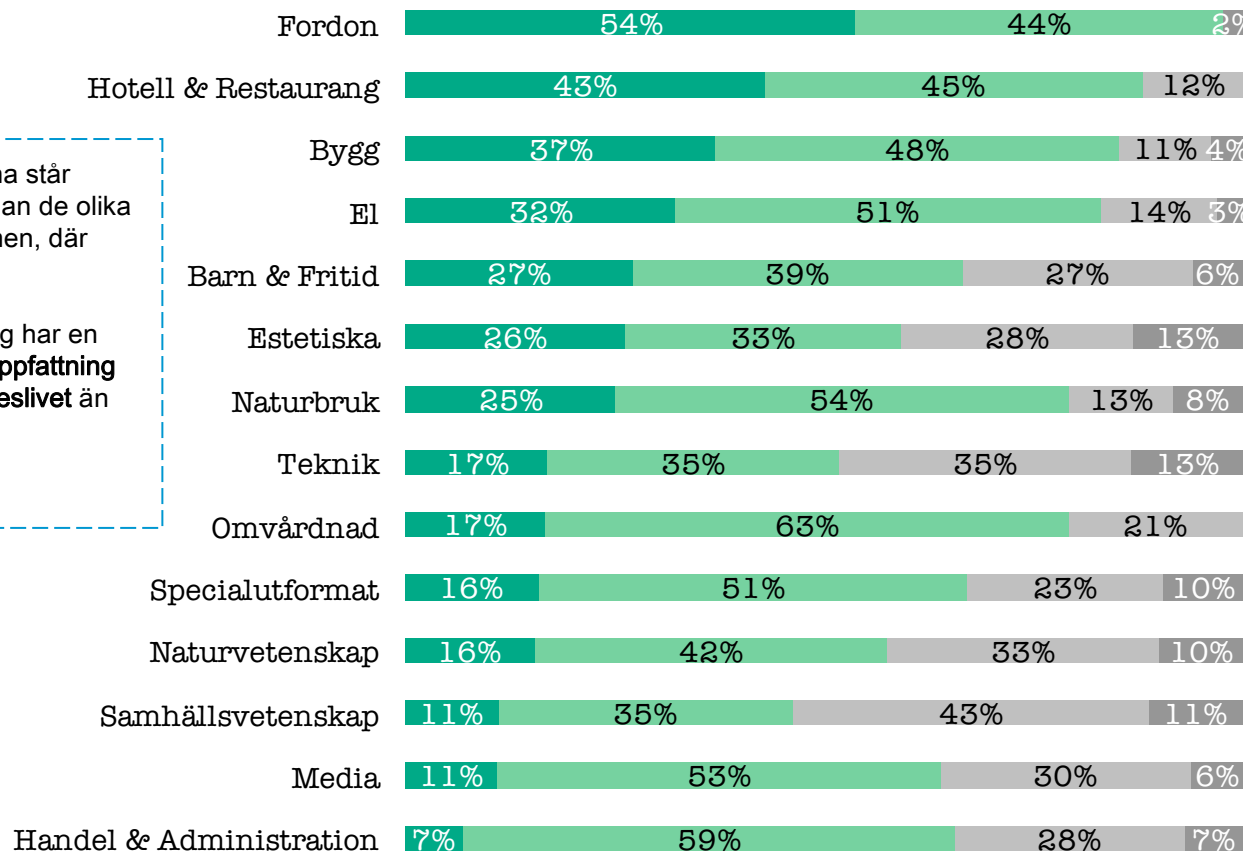
De flesta gymnasieungdomar vet på ett ungefär eller i någon utsträckning vilket eller vilka områden de vill jobba inom i framtiden. Cirka en av fem vet precis, medan en av tio inte har någon aning.

I denna fråga råder i princip inga skillnader mellan tjejer och killar, och resultaten skiljer sig inte heller särskilt mycket mellan årskurserna. Andelen ungdomar som "vet ungefär" ökar något med ålder – dock med ungefär samma andel som andelen som "vet precis" minskar.

Hur tydlig uppfattning har du av vad du vill jobba med i framtiden?

Nedbrytning: gymnasieprogram

De stora skillnaderna står istället att finna mellan de olika gymnasieprogrammen, där elever på de yrkesförberedande programmen överlag har en betydligt tydligare uppfattning om det framtida yrkeslivet än elever på de studieförberedande programmen.

- Vet precis vad jag vill göra!
- Vet ungefär vilket/vilka områden jag vill jobba inom, men inte exakt med vad
- Har några lösa tankar, men inte mer än så
- Har ingen aning alls

Spontant – vem eller vilken typ av person kommer du att tänka på när du hör ordet "forskare"? (Öppen fråga)

Einstein	235 st.
Vit rock/labrock	114 st.
Glasögon	57 st.
Smart	48 st.
Nyfiken	29 st.
Gubbe	26 st.
Hår	26 st.
Labb	19 st.
Provrör	17 st.
Gammal	16 st.

Den i särklass vanligaste bilden av en forskare bland gymnasieelever är Albert Einstein alternativt en äldre man med vit labbrock, yvigt hår, stora glasögon som utför experiment i laboratoriemiljö. Inte sällan beskrivs personen som tankspridd, lite udda och världsfrånvärd, om än väldigt kunnig. Det finns en stark koppling till naturvetenskap.

Bilden som barn tidigt möter ibland annat filmer, TV-program och serietidningar hänger med andra ord reflexmässigt kvar upp i åldrarna om inget kontrasterande förmedlas under uppväxten eller skolgången. Förutom Einstein, samt ett fåtal andra klassiska forskare (främst Newton, Darwin och Curie) nämner nästan ingen en person – ett faktum vi kommer att återkomma till senare i resultaten.

Nedan följer ett antal citat.

"Jag tänker på en gammal man med vitt skägg och vitt hår som spretar åt alla håll."

"Galna människor i vita rockar (stämpel sedan ung ålder från tecknade filmer)."

"Albert Einstein eller något liknande. Någon som står i ett labb med en massa olika provrör, färgrika vätskor m.m. Någon som ser lite smått galen ut, men ändå lycklig."

"En person i labbrock och skyddsglasögon, i ett kliniskt rent laboratorium fyllt av utrustning med olika sorters färgglada vätskor - den uppfattningen alla har innan de hört något om vad det egentligen går ut på. Direkt efter den spontana uppfattningen: en person som spenderar mycket tid med arbete som kan verka "tråkigt" utifrån, för att göra en upptäckt som väldigt få ändå förstår sig på, men som blir viktig för dem och de branscher som upptäckten berör. En person som får använda alla sina kunskaper den lärt sig på vägen för att hitta lösningarna ingen annan tänkt på innan."

Spontant – vem eller vilken typ av person kommer du att tänka på när du hör ordet "forskare"?, forts.

"En - förlåt - relativt tråkig peson som spenderar den mesta av sin tid med att leta efter och sedan studera olika organismer i vattnet. Vet att det inte är så men det är första tanken i mitt huvud. Kommer dock också att tänka på någon som är jätteintresserad av t.ex. historia och ägnar en massa tid åt att försöka lösa historiens alla mysterium."

"En person som typ haft mycket bra betyg i skolan och som vetat vad man vill och vad man ska hålla på med sen ett tag tillbaka. En person som liksom inte varit skoltrött utan alltid kunnat det mesta i alla ämnen."

"Jag börjar tänka på läkare. Typ dom som försöker bota cancer och försöker hitta botemedel till alla möjliga sjukdomar. Det är säkert inte många som tänker på dom ofta, men dom är nog livets hjältar. Utan dom hade ju inte sjukhus kunnat bota människor."

"En person som fått studera länge för att nå det mål de strävat efter. Gör stor skillnad i världen om man jämför med andra yrken."

"En person som BORDE vara idol för unga i samhället, istället för lågutbildade elitsportare som hämtar pengar hos fansen för att de kan sparka på en boll. Dvs, en högutbildad person som är underskattad av samhället, men som egentligen BORDE vara den man ser upp till."

"En utbildad man/kvinna med obegränsade möjligheter. Men det verkar också vara rätt ensamt."

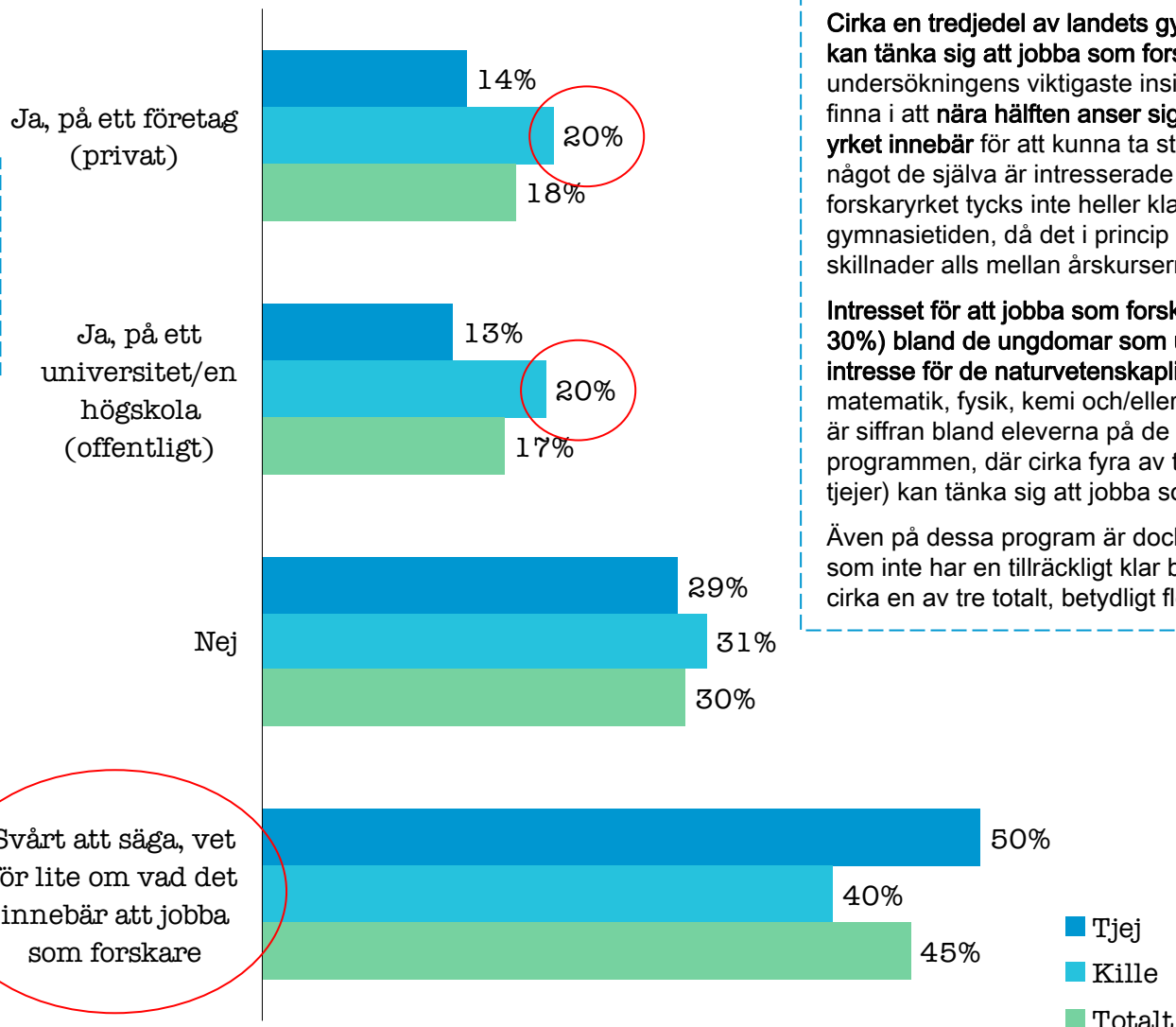
"Min NO lärare från 7 till 9:an, Patrik. Kunde svaren till allt och tog reda på det han till någon förmodan inte visste."

"En kvinna eller man i en vit rock som står och tittar i massor med mikroskop och gör olika försök inom det område som de forskar inom. En person som är mycket smart och som pratar om saker som en "vanlig" människa inte förstår ett dugg av."

Skulle du själv kunna tänka dig att jobba som forskare? (Båda "ja"-alternativen kunde väljas.)

Nedbrytning: kön

Drygt hälften av dem som kan tänka sig att jobba i privat regi kan även tänka sig att jobba offentligt och vice versa.

Cirka en tredjedel av landets gymnasieungdomar kan tänka sig att jobba som forskare. En av undersökningens viktigaste insikter står dock att finna i att **nära hälften anser sig veta för lite om vad yrket innebär** för att kunna ta ställning till om det är något de själva är intresserade av. Bilden av forskaryrket tycks inte heller klarna nämnvärt under gymnasietiden, då det i princip inte råder några skillnader alls mellan årskurserna.

Intresset för att jobba som forskare är högst (ca 30%) bland de ungdomar som uttrycker ett stort intresse för de naturvetenskapliga ämnena matematik, fysik, kemi och/eller biologi. Allra högst är siffran bland eleverna på de naturvetenskapliga programmen, där cirka fyra av tio (något fler killar än tjejer) kan tänka sig att jobba som forskare.

Även på dessa program är dock andelen ungdomar som inte har en tillräckligt klar bild av yrket stor – cirka en av tre totalt, betydligt fler tjejer än killar.

Varför tycker du att det känns lockande att jobba med forskning? (Öppen fråga) (frågan ställdes till de som svarade "ja" på föregående fråga)

(Nya) saker	72 st.
Upptäcka	34 st.
Hjälpa	28 st.
Spännande	27 st.
Intressant	26 st.
Lösningar	19 st.
Forska	17 st.
Hitta	15 st.
Utveckla	14 st.
Problem	11 st.

De vanligaste bevekelsegrunderna bland dem som kan tänka sig att jobba som forskare är att de får möjlighet att utforska nya områden, utveckla nya lösningar samt jobba med något som verkligen intresserar dem (vi återkommer till varför just det sistnämnda är viktigt längre fram). Många uttrycker även en stark vilja att hjälpa andra, ofta kopplad till att utveckla mediciner och finna botmedel mot sjukdomar som exempelvis cancer. Mot bakgrund av ovanstående beskrivs yrket ofta som spännande och utmanande.

"Intressant att upptäcka nya saker i vår värld, som man alltid innan kunnat skapa, men inte kunnat pga saknad kunskap. T ex att man hade förutsättningarna för att skapa plast för 2000 år sedan, men man kunde bara inte."

"Jag har bara en sak att säga och det är den mänskliga kroppen och framförallt hjärnan. Varför? Jo, då sjukdomar och liknande är en så pass avgörande faktor för liv och död så skulle det vara ENORMT häftigt att bemästra kroppens alla hörn och kanter. Alltså att kunna få total kontroll, inte i ett negativt syfte utan att vara säker på att sjukdomar inte kan slå till. Sedan så tycker jag hjärnkapacitet är en spännande del. Då vi utnyttjar så pass lite av vår hjärna så finns det säkerligen väldigt mycket att hämta och förbättra. Så för att fatta mig kort; forskning känns lockande på grund av alla möjligheter och obesvarade frågor gällande den mänskliga kroppen."

"Jag tror att yrket är självständigt och ansvarsfullt, samtidigt som man har möjlighet att vara kreativ och arbeta med engagerade kollegor."

Varför tycker du att det känns lockande att jobba med forskning? (Öppen fråga) (frågan ställdes till de som svarade "ja" på föregående fråga)

"Antagligen för att man vet att man eventuellt kommer att lyckas och då förhoppningsvis med något riktigt bra som hjälper många, och man får ruskigt mycket positiv respons."

"Att man får jobba lite som detektiv och måste söka lösningar till problem. Jag gillar problemlösning."

"Att få utveckla nya saker och hjälpa människor."

"Den ena dagen är inte den andra lik. Man kommer ut på många roliga äventyr, och brinner man verkligen för sitt arbete. Många människor går till sitt arbete utan att känna att det är kul och utvecklande, men om man är forskare tror jag att varje dag är ett nytt äventyr med spännande upplevelser."

"Det känns som en utmaning där man får använda hjärnan och allting man lärt sig. Man får stundtals användning för sin kreativa och nytänkande sida, och man får alltid nya intellektuella utmaningar. Därför känns det som ett arbete som aldrig skulle bli tråkigt för mig, som alltid är nyfiken och intresserad av att lära mig nya saker."

"Det känns spännande för att man kanske kan vara den första som kommer på något. Den första med en medicin som kan rädda liv, eller först med att skicka iväg rymdgubbar till Mars."

"Jag vet ju själv hur det är om man sitter och kämpar och kämpar med något vad härligt det är när det är löst. Så tänk då om problemet man löst kan hjälpa människor. Vilken otrolig känsla!"

"För att få utveckla framtiden och inte bara hänga med. Jag vill förnya saker, göra något bättre eller skapa något helt nytt."

"För att man aldrig blir "klar" med det, det finns hela tiden andra sätt att se det på- utmanande. Genom utmaningar växer man."

Varför tycker du inte att det känns lockande att jobba med forskning? (frågan ställdes till de som svarade "nej" på föregående fråga)

(Öppen fråga)

Merparten av svaren utgörs av "för att jag inte är intresserad av det" samt "inte min grej". Dock speglar många svar också oklara eller felaktiga bilder av vad forskaryrket innebär – exempelvis att det är asocialt och introspektivt, innebär att sitta instängd i ett laboratorium hela livet, eller enbart kretsar kring naturvetenskap.

"Det känns som om att det är alldeles för mycket teori och stillasittande."

"Det är förmodligen för mycket kemi/biologi/fysik/matte för att jag ska vara intresserad av det."

"Det är inte min grej, det känns tråkigt. Dock är jag väldigt omedveten om vad just "forskning" innefattar. Mer info hade kanske fått mig in på andra banor."

"För att de verkar va ganska långtråkigt, tar lång tid innan man får se resultat och jag är en sån person som gärna ser dem direkt."

"För att jag vill vara kreativ utan att sitta och leta fakta om nått tråkigt skepp till exempel."

"För mycket pappersarbete och informationssökning."

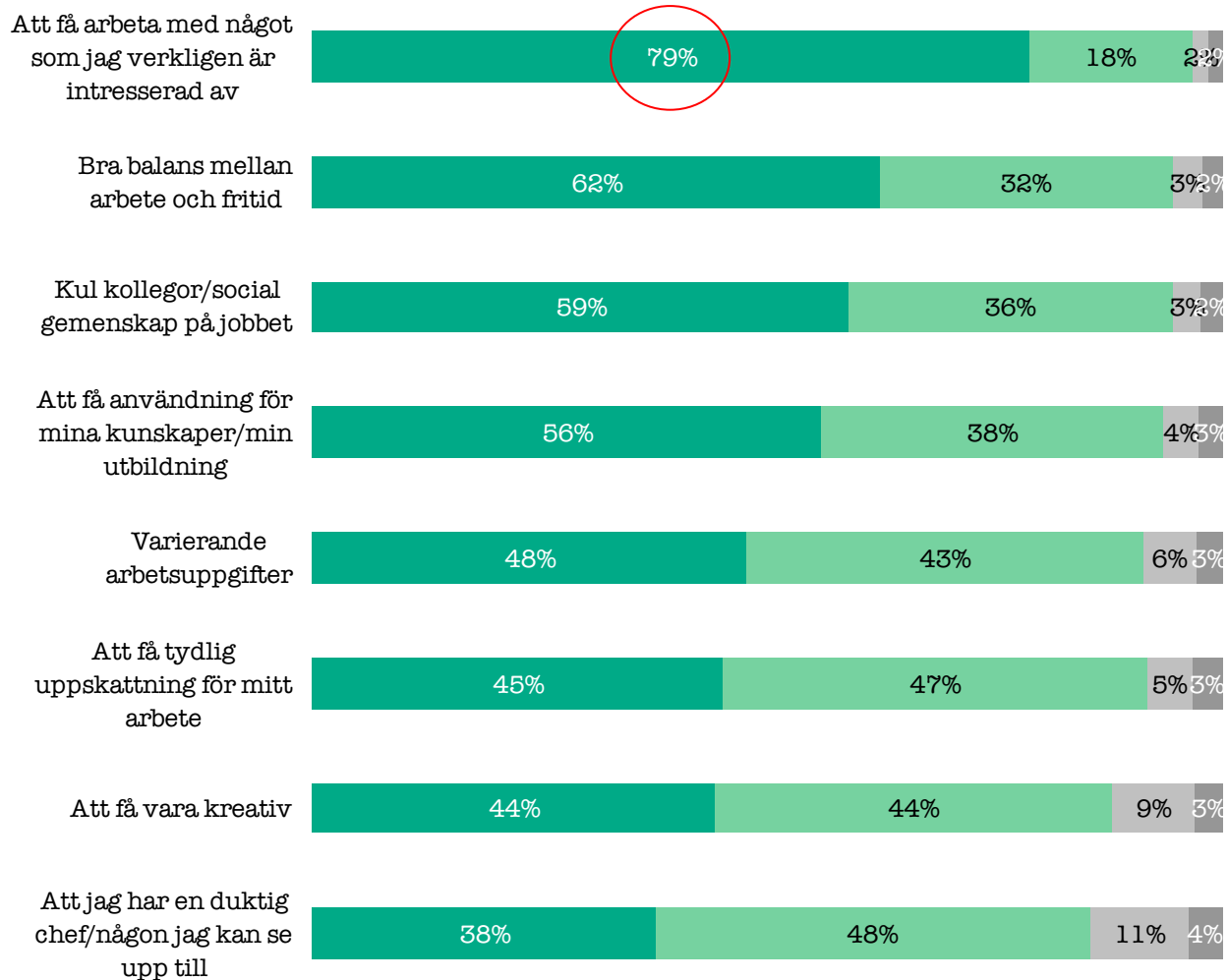
"Har begränsade kunskaper om vad som berör forskare och känner samtidigt att jag inte har någon som helst potential."

"Jag var på studiebesök på lunds universitet en gång och det de forskarna jobbade med där kändes inte viktigt för mig överhuvudtaget."

"Segt att bara sitta inne i ett labb hela livet."

Så här viktigt är följande i mitt framtida yrke/på min framtida arbetsplats (Rangordning enligt "helt avgörande/ett krav")

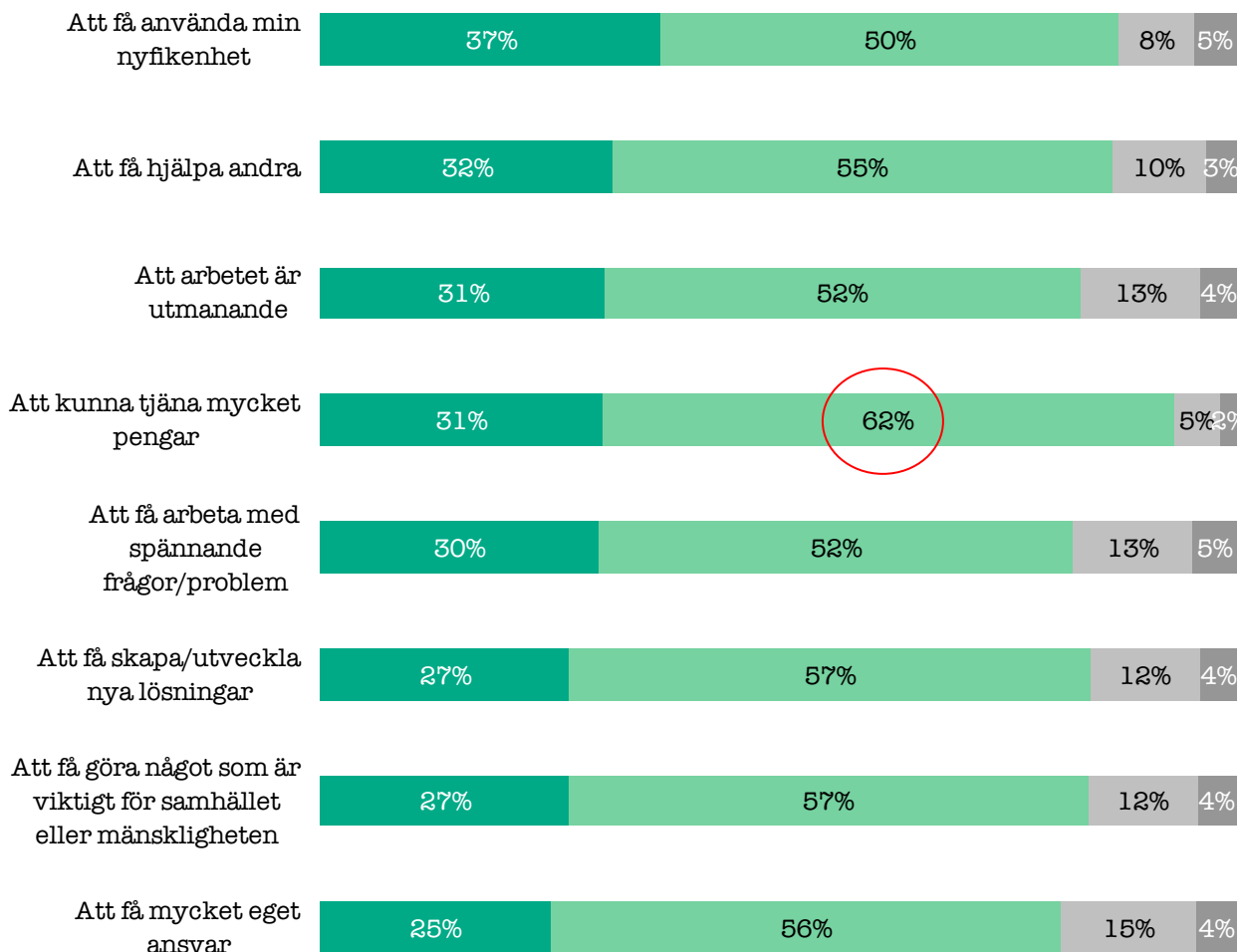
Nedbrytning: samtliga

■ Helt avgörande/ett krav ■ Trevligt, men inte avgörande ■ Oviktigt ■ Ingen uppfattning

Så här viktigt är följande i mitt framtida yrke/på min framtida arbetsplats, forts. (Rangordning enligt "helt avgörande/ett krav")

Nedbrytning: samtliga

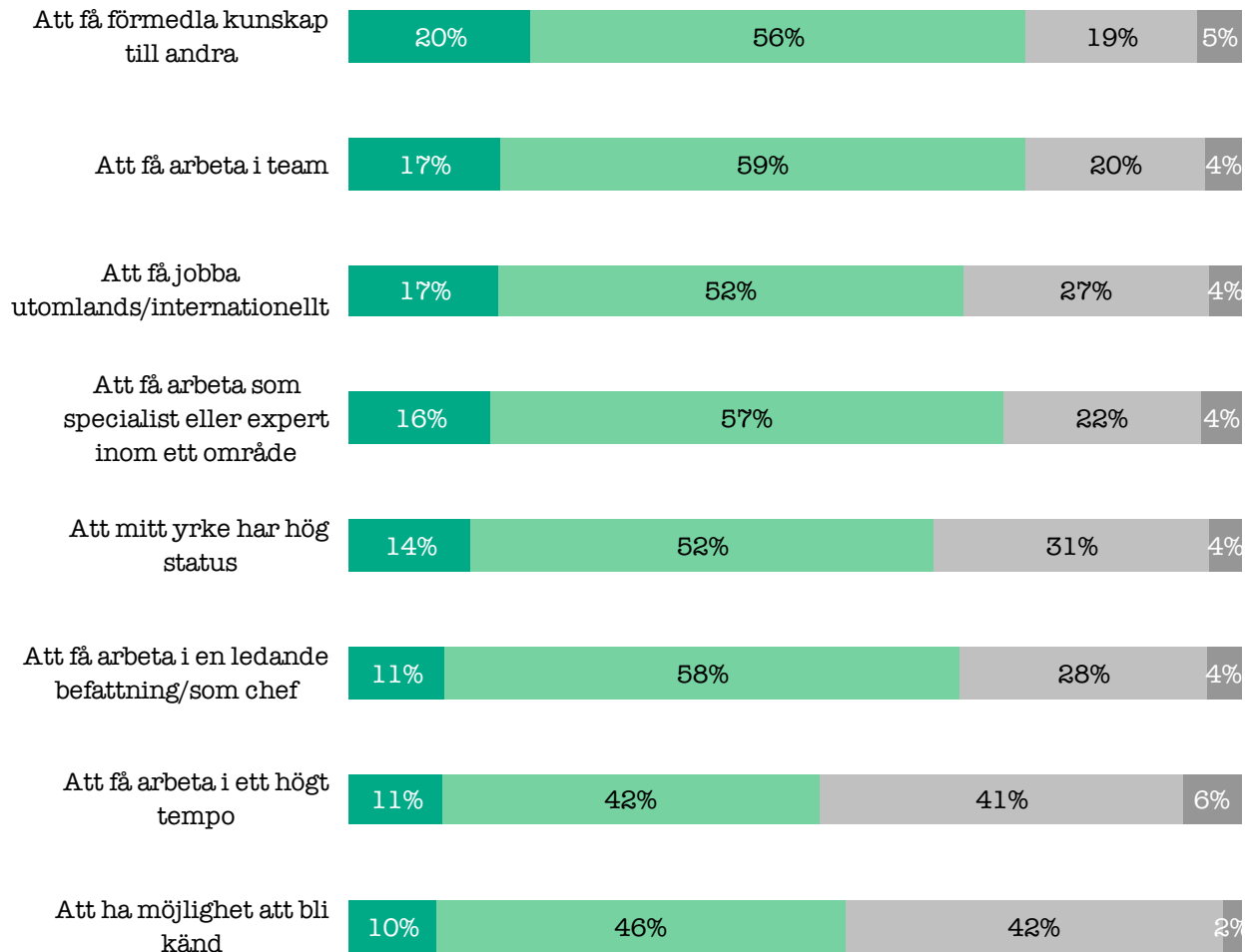

Möjligheten att kunna tjäna mycket pengar är den faktor som flest ungdomar totalt anser är "trevligt, men inte avgörande".

■ Helt avgörande/ett krav ■ Trevligt, men inte avgörande ■ Oviktigt ■ Ingen uppfattning

Så här viktigt är följande i mitt framtida yrke/på min framtida arbetsplats, forts. (Rangordning enligt "helt avgörande/ett krav")

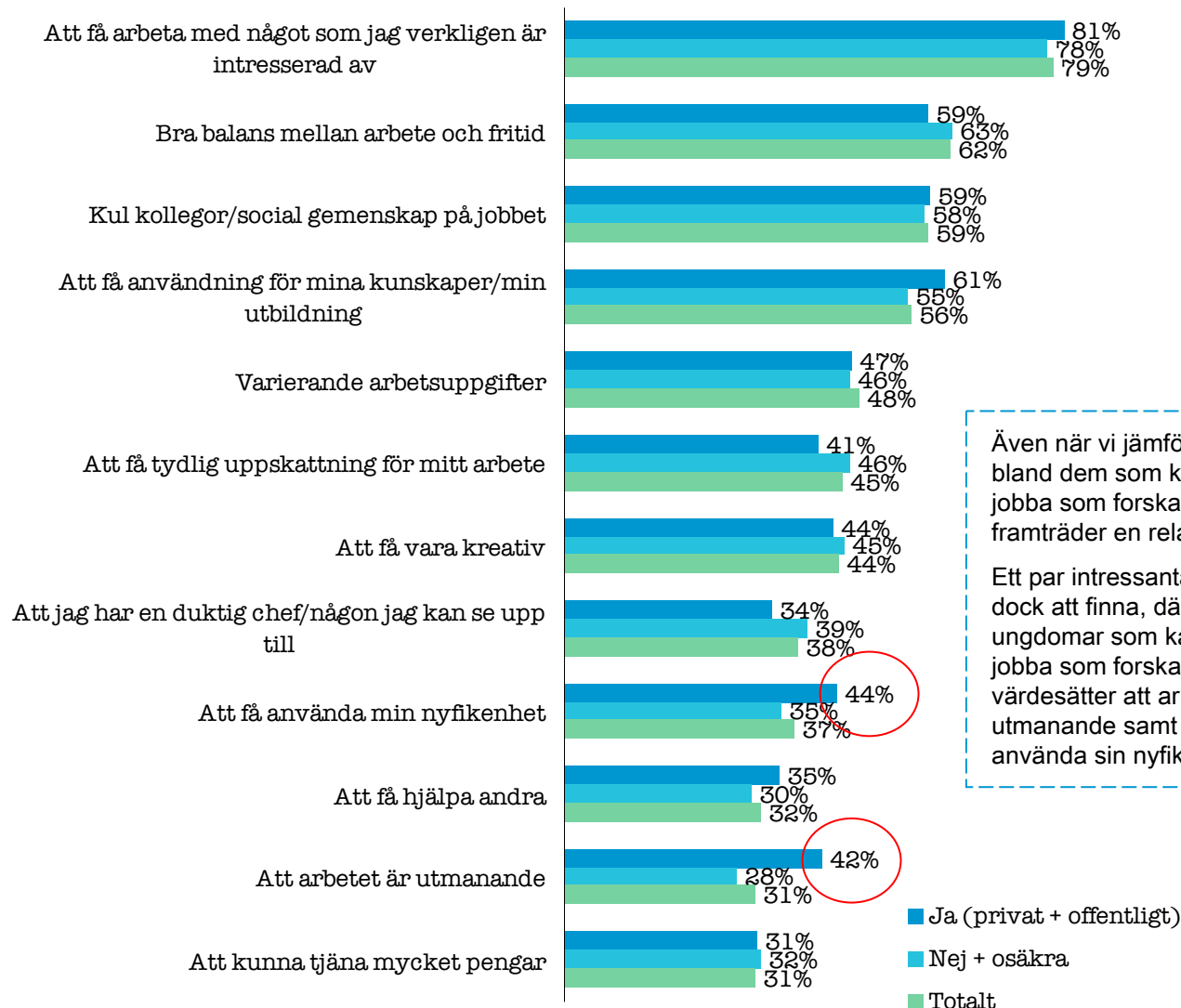
Nedbrytning: samtliga

■ Helt avgörande/ett krav ■ Trevligt, men inte avgörande ■ Oviktigt ■ Ingen uppfattning

Följande är helt avgörande/ett krav i mitt framtida yrke/på min framtida arbetsplats

Nedbrytning: jobba som forskare i framtiden?

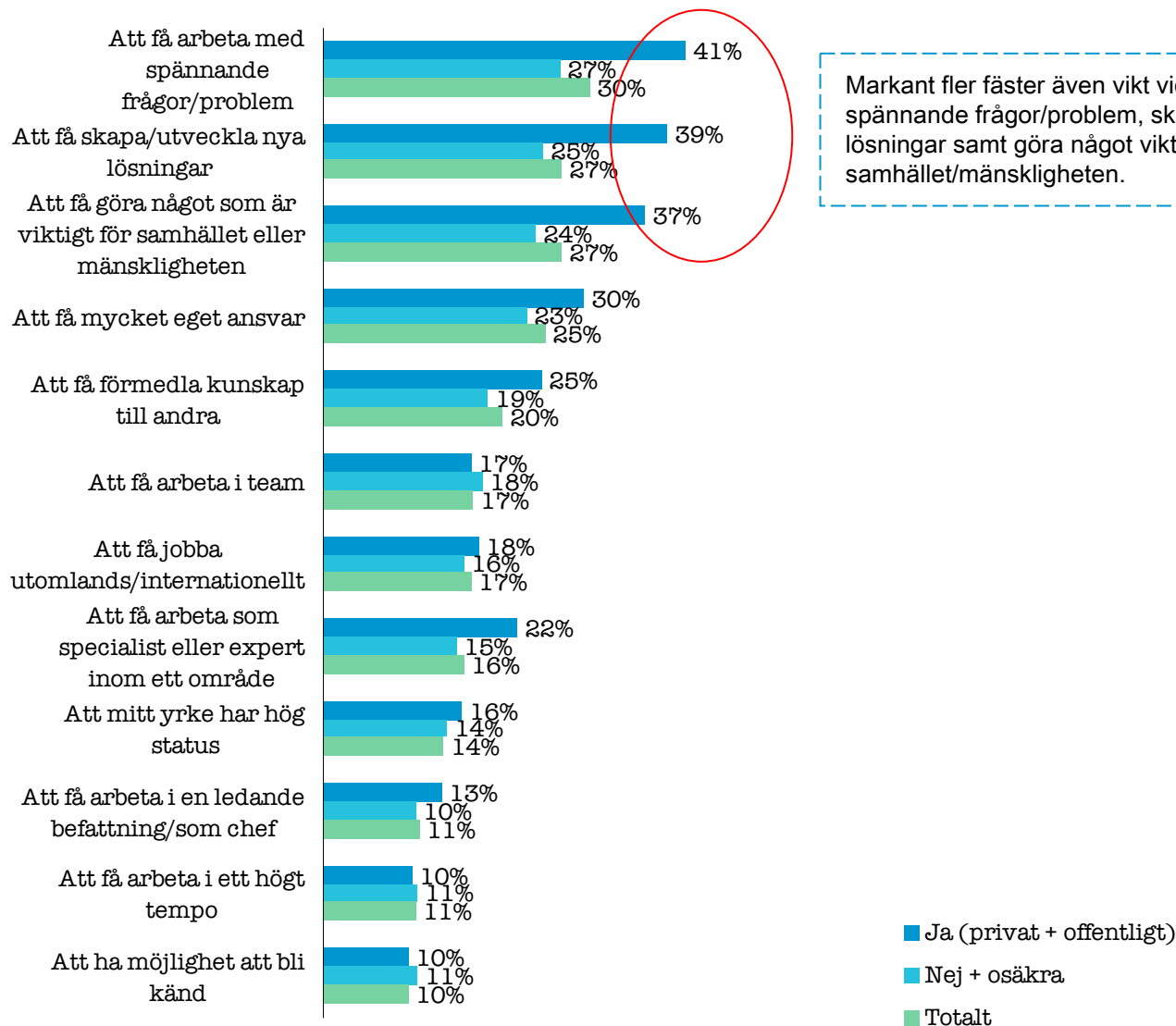

Även när vi jämför preferenserna bland dem som kan tänka sig att jobba som forskare med övriga framträder en relativt samlad bild.

Ett par intressanta skillnader står dock att finna, däribland att fler ungdomar som kan tänka sig att jobba som forskare än övriga värdesätter att arbetet är utmanande samt att de får använda sin nyfikenhet.

Följande är helt avgörande/ett krav i mitt framtida yrke/på min framtida arbetsplats, forts.

Nedbrytning: jobba som forskare i framtiden?

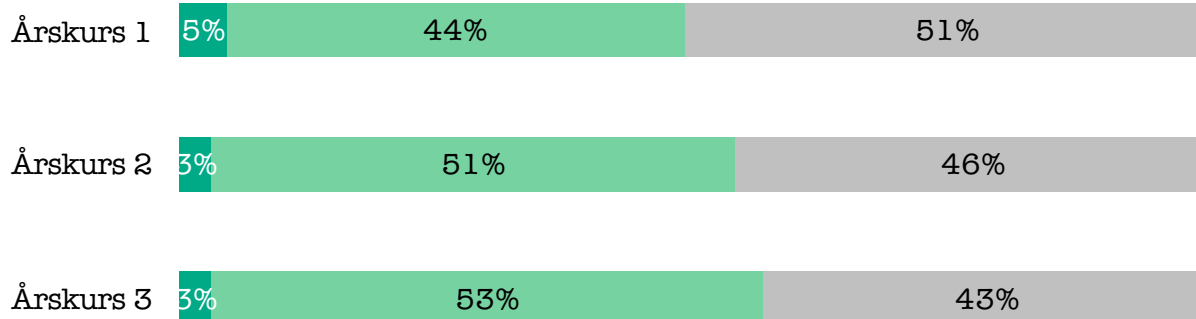
Markant fler fäster även vikt vid att få arbeta med spännande frågor/problem, skapa/utveckla nya lösningar samt göra något viktigt för samhället/mänskligheten.

Hur mycket känner du till om svensk forskning?

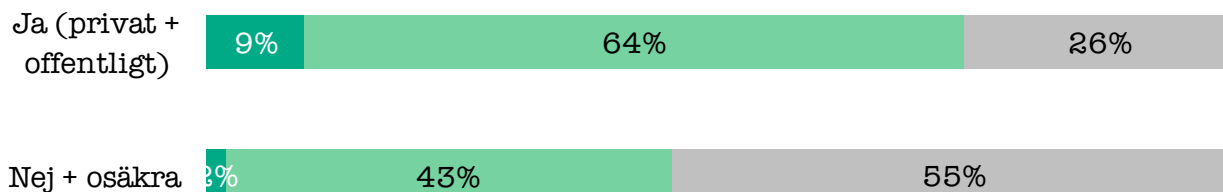
Nedbrytning: kön, årskurs, jobba som forskare i framtiden?

Killar anser sig överlag ha en något tydligare bild än tjejer.

Andelen ungdomar som uppger "lite grann" ökar svagt med åldern. "I princip inget alls" minskar i motsvarande utsträckning.

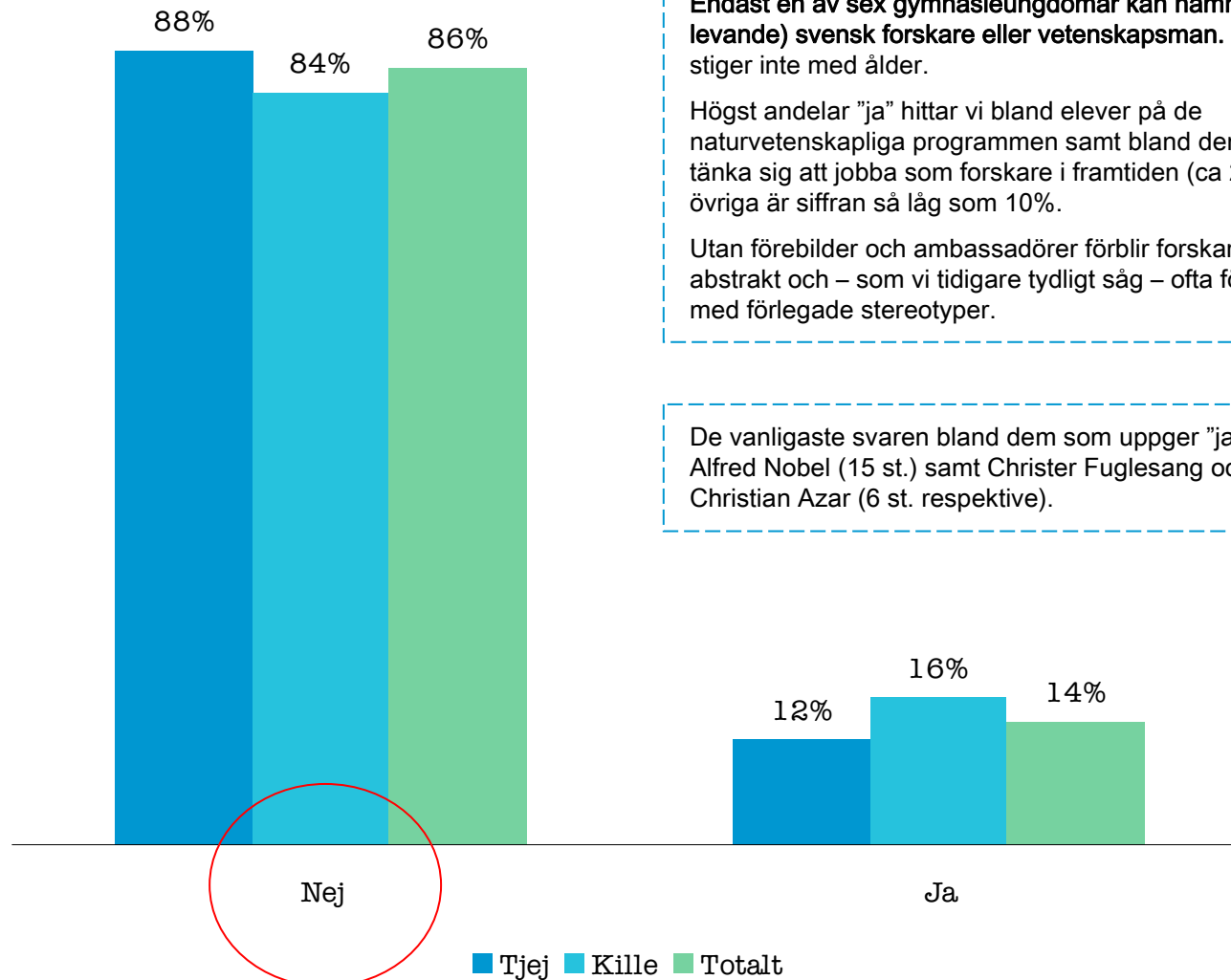
De som kan tänka sig att jobba som forskare har betydligt bättre kunskap än övriga.

■ En hel del ■ Lite grann ■ I princip inget alls

Kan du nämna någon (nu levande) svensk forskare eller vetenskapsman?

Nedbrytning: kön

Endast en av sex gymnasieungdomar kan nämna en (nu levande) svensk forskare eller vetenskapsman. Siffran stiger inte med ålder.

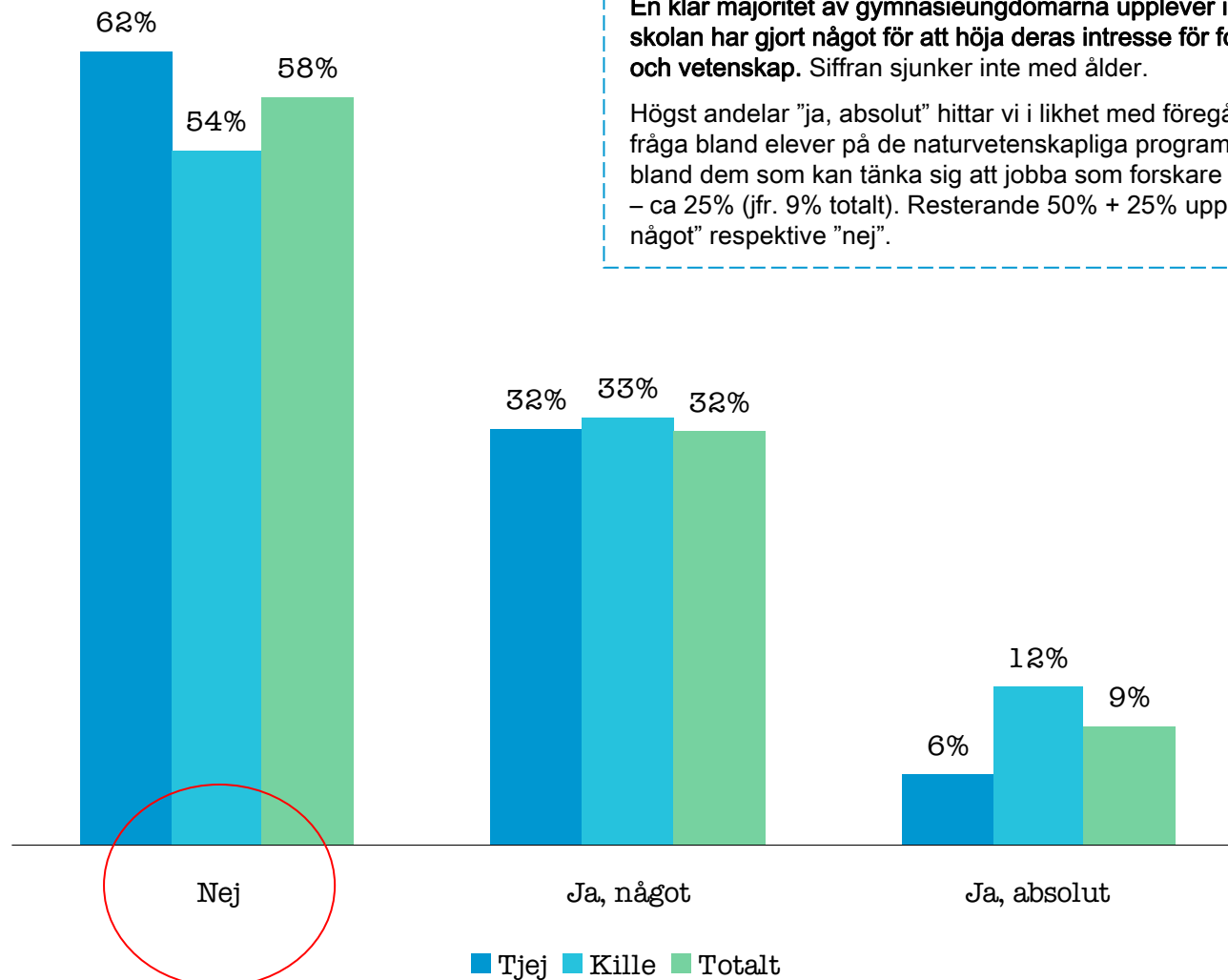
Högst andelar "ja" hittar vi bland elever på de naturvetenskapliga programmen samt bland dem som kan tänka sig att jobba som forskare i framtiden (ca 25%). Bland övriga är siffran så låg som 10%.

Utan förebilder och ambassadörer förblir forskaryrket abstrakt och – som vi tidigare tydligt såg – ofta förknippat med förlegade stereotyper.

De vanligaste svaren bland dem som uppger "ja" är Alfred Nobel (15 st.) samt Christer Fuglesang och Christian Azar (6 st. respektive).

Har skolan gjort något för att höja ditt intresse för forskning och vetenskap?

Nedbrytning: kön

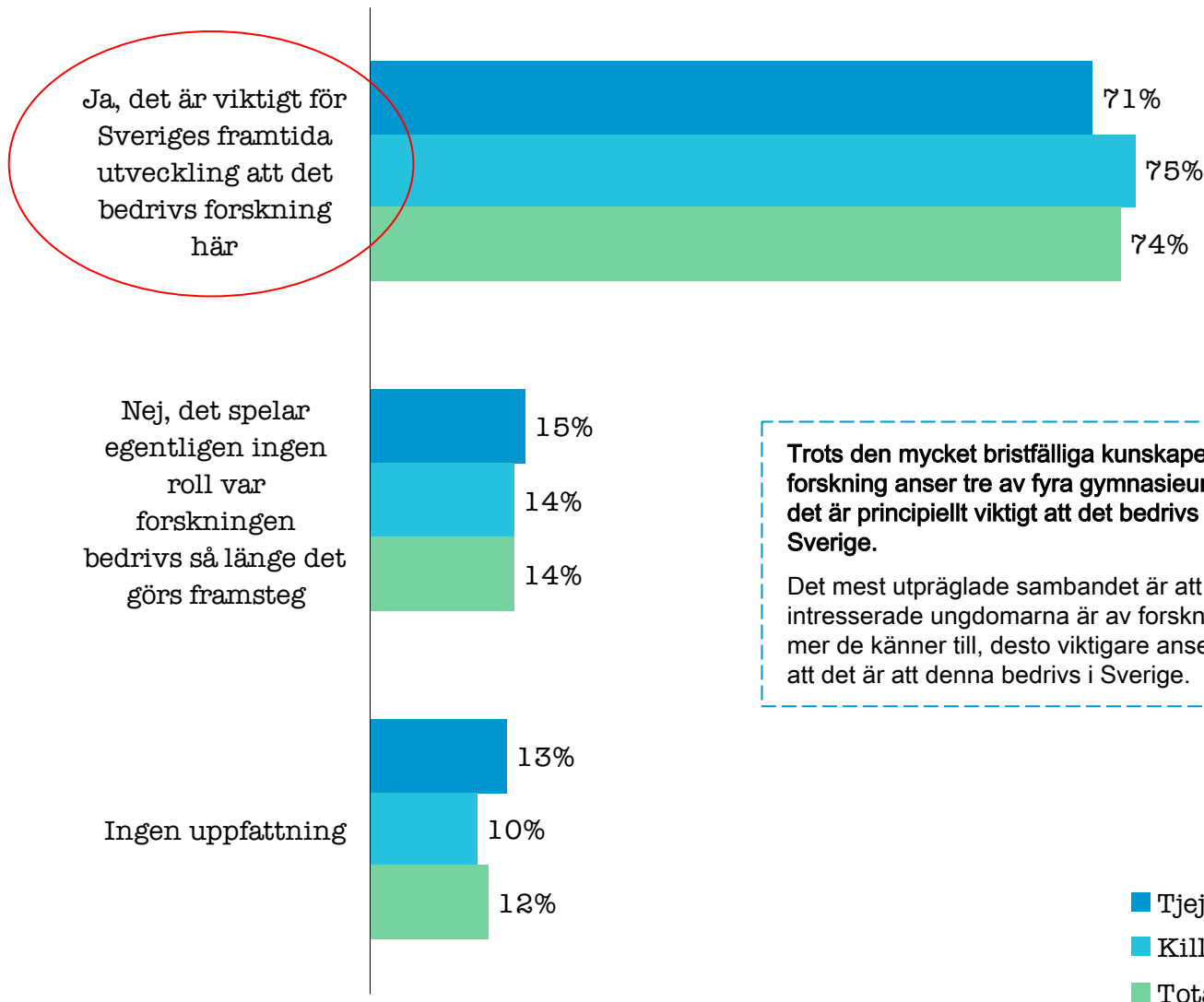

En klar majoritet av gymnasieungdomarna upplever inte att skolan har gjort något för att höja deras intresse för forskning och vetenskap. Siffran sjunker inte med ålder.

Högst andelar "ja, absolut" hittar vi i likhet med föregående fråga bland elever på de naturvetenskapliga programmen samt bland dem som kan tänka sig att jobba som forskare i framtiden – ca 25% (jfr. 9% totalt). Resterande 50% + 25% uppger "ja, något" respektive "nej".

Tycker du att det är viktigt att det bedrivs forskning i Sverige?

Nedbrytning: kön

Ja, det är viktigt för Sveriges framtida utveckling att det bedrivs forskning här

Nej, det spelar egentligen ingen roll var forskningen bedrivs så länge det görs framsteg

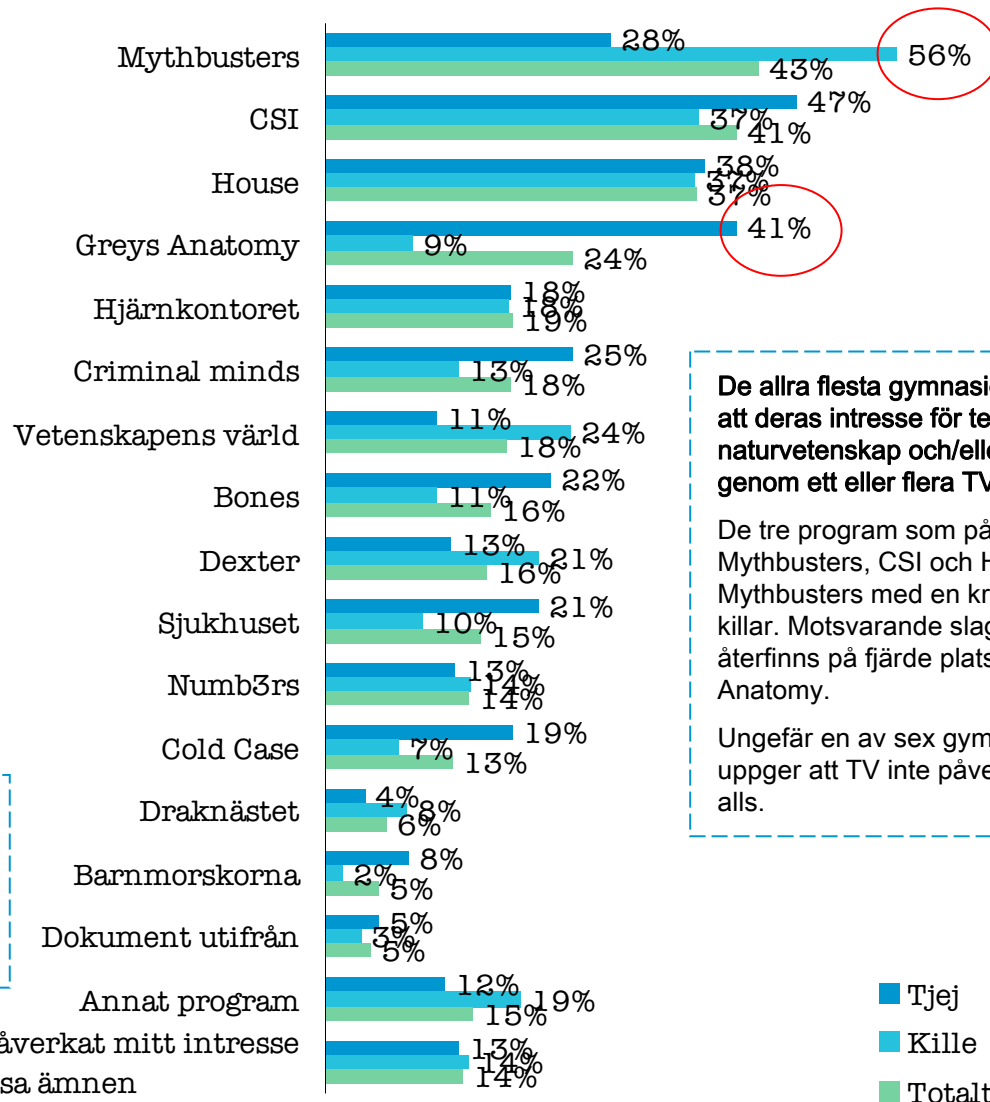
Ingen uppfattning

Trots den mycket bristfälliga kunskapen om svensk forskning anser tre av fyra gymnasieungdomar att det är principiellt viktigt att det bedrivs forskning i Sverige.

Det mest utpräglade sambandet är att ju mer intresserade ungdomarna är av forskning och ju mer de känner till, desto viktigare anser de också att det är att denna bedrivs i Sverige.

Har något eller några av följande TV-program ökat ditt intresse för teknik, naturvetenskap eller medicin?

Nedbrytning: kön

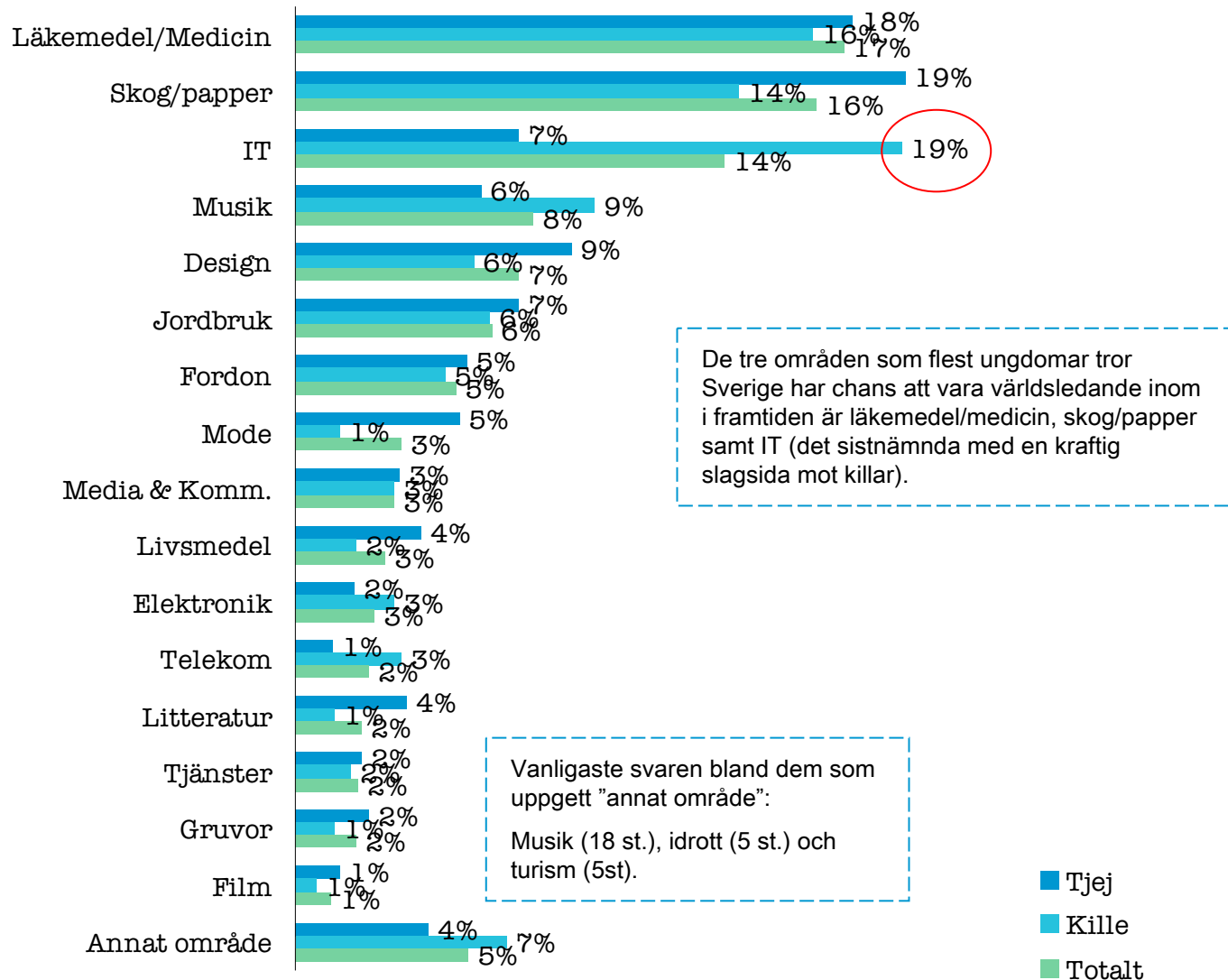

Vanligaste svaren bland dem som uppgett "annat program":
 Scrubs (40 st.), Navy CIS (10 st.),
 Brainiac (8 st.), Discovery (8 st.) samt
 Prison Break (6 st.)

De allra flesta gymnasieungdomar uppger att deras intresse för teknik, naturvetenskap och/eller medicin ökat genom ett eller flera TV-program/serier.
 De tre program som påverkat flest är Mythbusters, CSI och House – Mythbusters med en kraftig slagsida mot killar. Motsvarande slagsida mot tjejer återfinns på fjärde plats, för Grey's Anatomy.
 Ungefär en av sex gymnasieungdomar uppger att TV inte påverkat deras intresse alls.

Allra sist - inom vilket område tror du att Sverige har störst chans att vara världsledande i framtiden?

Nedbrytning: kön

Hur tror du att man skulle kunna få fler unga i Sverige intresserade av forskning och vetenskap?

(Öppen fråga)

Ungdomarna presenterar en mängd intressanta idéer kring hur intresset för forskning och vetenskap skulle kunna ökas bland unga. Ett antal teman återkommer i många svar, däribland att tydliggöra vad yrket innebär, tvätta bort den befintliga tråkstämpeln, finna lämpliga ambassadörer, visa på bredden (att forskning inte enbart är naturvetenskap), öka kunskapen kring vad det forskas om idag samt lyfta fram exempel i vardagen, låta elever prova på forskning i enkla former redan i tidig ålder, informera i skolan, anordna studiebesök samt inte minst göra ämnet NO betydligt mer inspirerande än det av många upplevs idag.

"Genom att få bort alla tankar om att forskning endast sker inom fysik och kemi. Att introducera forskning inom andra fält mer öppet, tex teknik, idrott och andra ämnen som yngre personen lättare riktar sig emot."

"Genom att få det verka mer intressant, och inte bara som ett "arbete". Kändisar kan alltid påverka unga. T.ex. om Justin Timberlake skulle påstå att medicinsk forskning var bland det bästa han visste skulle många ungdomar bli mer intresserade av det."

"Genom att gå ut med information i skolor. Det är det enda stället där man kan vara tvingad att lyssna så det är ett bra alternativ. Det är så jag lättast blir påverkad, det är ju inte så att jag frivilligt går och lyssnar på ett föredrag om forskning eller läser om det i böcker eller på internet. Men om man överraskas i skolan så är det större chans."

"Genom att göra det till något intressant & roligt när man introducerar det. Förklarar hur viktigt det är för framtiden & visa hur många olika sorters forskning & vetenskap det finns, för ja tror inte det är så många som förstår det, inte jag heller."

"Genom att knäcka folks uppfattning av att forskare och dylikt är töntar eller nördar med runda glasögon, eller att man måste vara "raketforskare" för att lyckas inom området."

"Genom att låta elever utföra egen forskning som de själva väljer, och tycker är intressant, till exempel släktforskning. Då kan de sen utveckla ett intresse för att forska om annat."

Hur tror du att man skulle kunna få fler unga i Sverige intresserade av forskning och vetenskap?, forts.

(Öppen fråga)

"Genom att göra mycket mer PR för yrket. Ordet forskare väcker iallafall inte hos mig några självklara tankar om personer jag känner till som håller på med detta eller vad man kan forska i. TV är såklart en jättebra "reklampelare". Dock inte såna här dokumentärer som man får se i skolan, där är en pedagogisk röst förklarar till inköpta TV-bilder. Istället borde man satsa på program typ CSI, ett program som jag tror har fått väldigt många ungdomar (och många andra) att bli intresserade av vetenskap. Det kanske låter extremt, men universiteten kanske skulle vara med och sponsra en svensk version av en sådan här serie. Man kunde ju till exempel få följa arbetet på SKL i Linköping, Sveriges motsvarighet på CSI om jag har förstått det rätt. Bara en idé, kan nog komma på flera.."

"Genom att redan i yngre år engagera dem i det genom mindre projektarbeten och experiment, tex. att delta i tävlingen First Lego League där man både lär sig hålla en deadline, jobba i team och forska inom specifika områden samtidigt som man jobbar mycket tekniskt."

"Genom att ta fram forskning och vetenskap som är rolig, när jag tänker på forskning så tänker jag på provrör och grejer, men till exempel en motor, det är vetenskap, och det är jag intresserad av."

"Genom att höja vetskapen om forskning som pågår i sverige/övrige världen, på gymnasiet tar t, ex många intresse i miljöfrågor, hälsofrågor, det forskas mycket runt om i världen men när det kommer ner till den vanlige svensson, så får vi oftast inte höra så mycket. man måste veta något om forskning och vetenskap för att kunna bli intresserad."

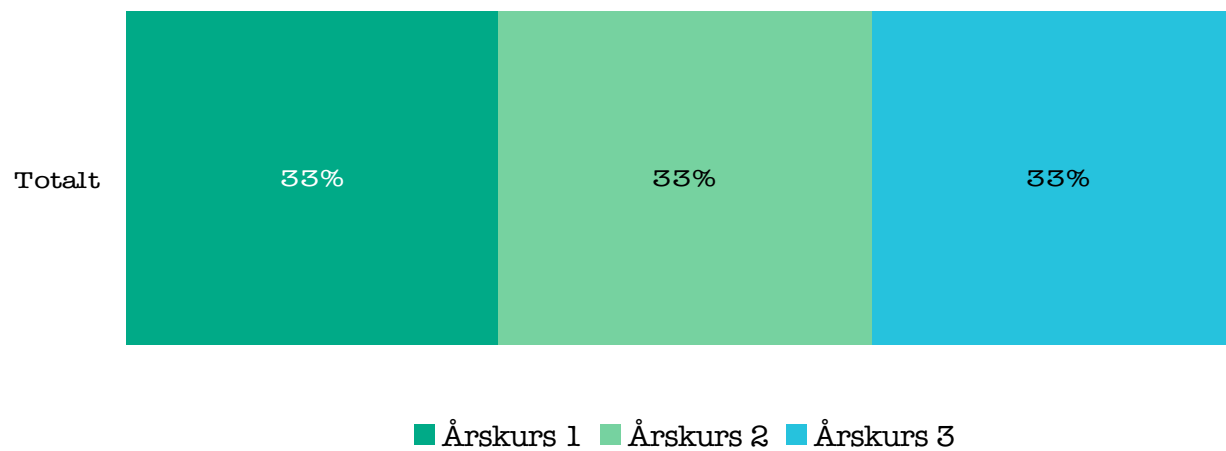
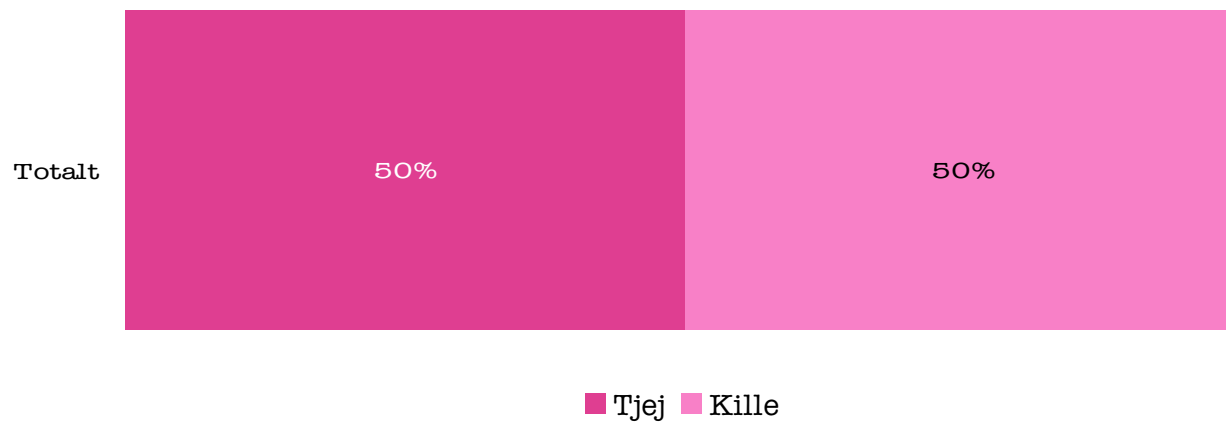
"Skolan måste få upp elevernas intresse för de naturvetenskapliga ämnena. När man hör "fysik, kemi, matematik" idag ryser de flesta nästan av obehag. "tråkigt och svårt" är vad de flesta tycker. I undervisningen är det för mycket av att lära sig formler och regler utantill, och för lite av att visa hur mycket intressanta saker man egentligen kan åstadkomma."

"Tävlingar inom skolorna, alltså som UF på gymnasiet, typ den idén redan i grundskolan, att komma på en egen uppfinning."

"Ungdomar är precis som små barn, de vill arbeta med händerna, inte bara läsa i böcker. Låter man ungdomar uppleva forskning och experiment på egen hand så kommer detta att öppna deras intresse för det."

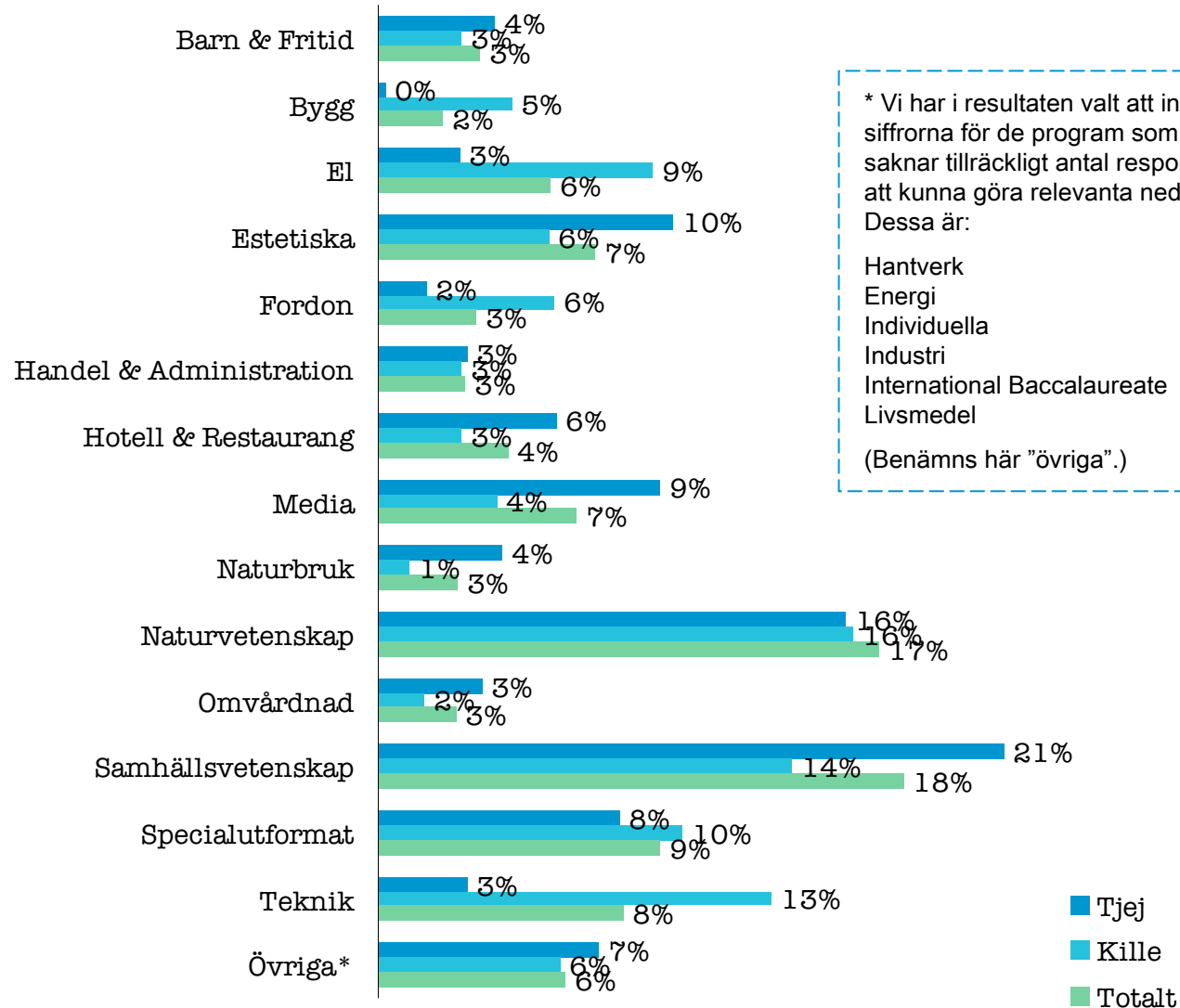
Appendix: Bakgrundsinformation

Kön & årskurs

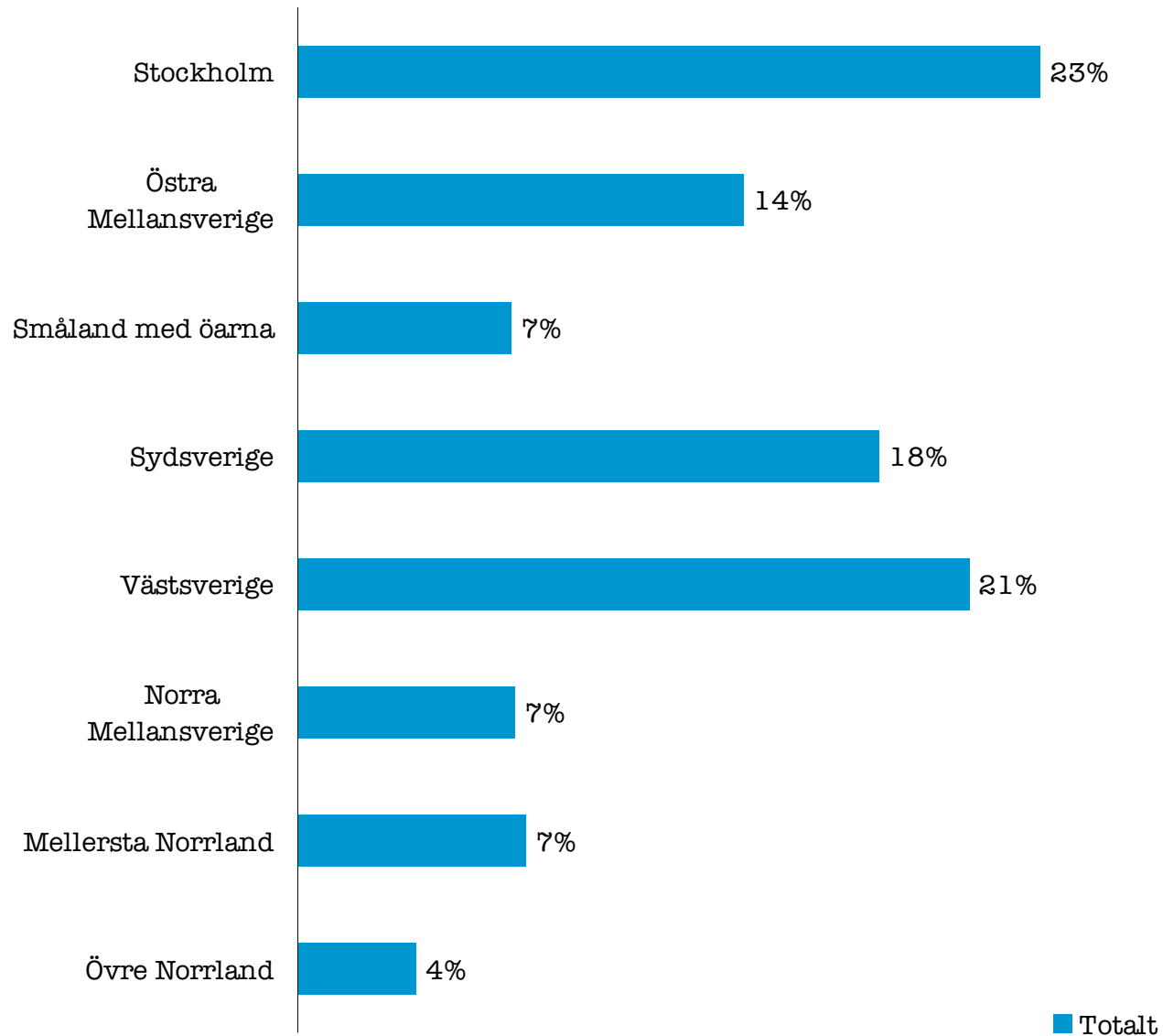

Vilket gymnasieprogram läser du (eller börjar du läsa till hösten)?

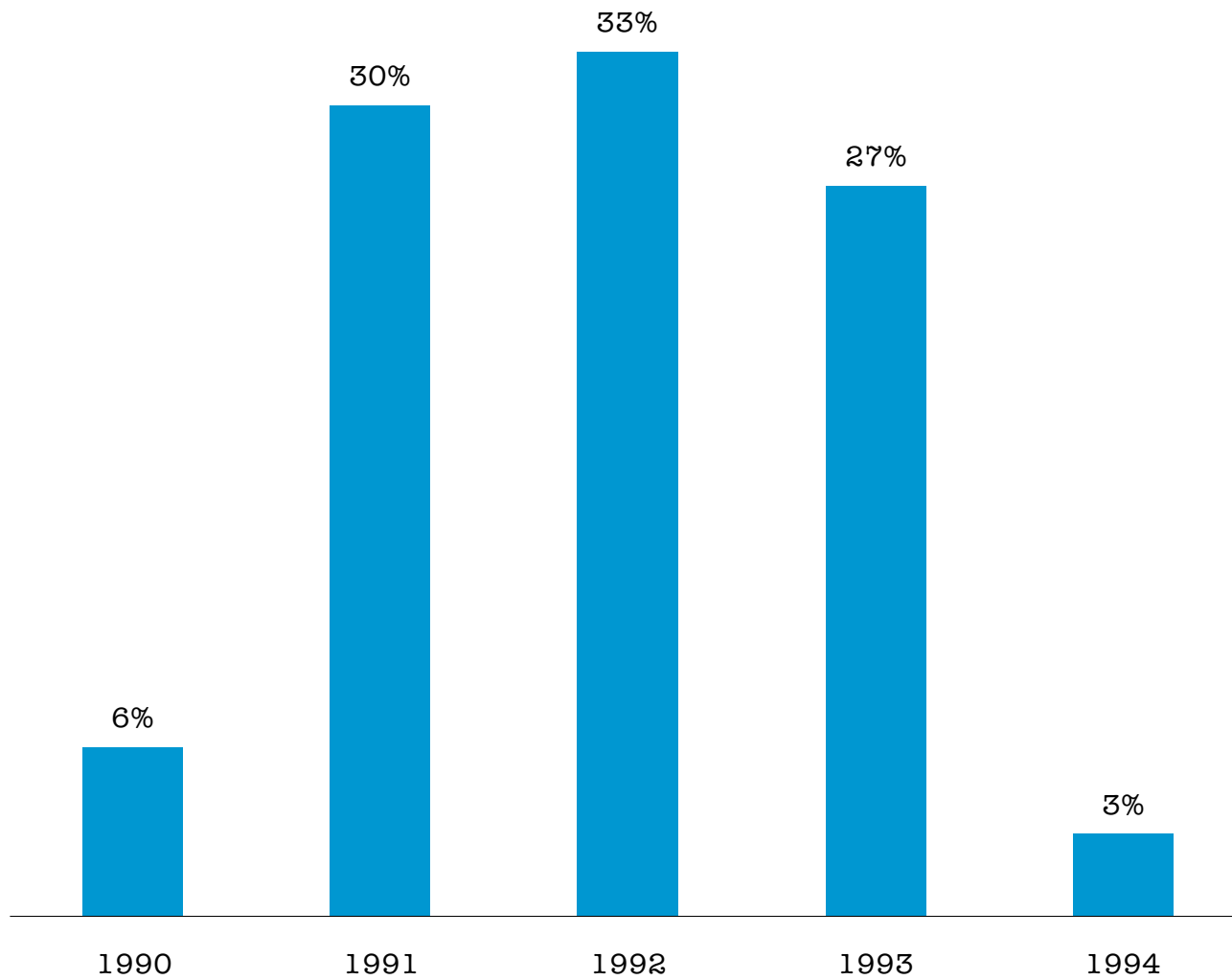
Nedbrytning: kön

Var i landet bor du?

Födelseår

■ Totalt